

VSEBINA

Alojz Rebula: Resnica jaslic 181
B. M.: Božič (pesem) . . . 182
Mama Jan: Pred božičem 182
Kondor: Razgledi po naši mi-
li domovini 183
Jože Peterlin: Razgovor s škof.
vikarjem, msgr. Skerlom 187
Tomaž Mislej: Štetje v jese-
ni 189
Drev: Gospodarsko programi-
ranje v Jugoslaviji . . . 190
Nemški škofje o spolni vzgoji
mladine (2. del) 192
Maks Šah: Zgodovina sloven-
skega šolstva 194
Sergej Pahor: Devetletno
športno delovanje med slo-
vensko mladino (razgovor s
prof. Pavletičem) 195
Stanko Janežič: Knjiga, moja
prijateljica, pozdravljena. 196
Saša Rudolf: A. Harriman 197
S. K. Pesem v Gorici . . . 197
Lev Detela: Velika skrivnost
ljubezni 198
Josip Kravos: Izročilo . . 198
Srednješolci v SKK so pregle-
dali svoje delo 199
jp: Novo prosvetno žarišče na
Opčinah 200

Uredil
JOŽE PETERLIN

Zunanja oprema
Klavdij Palčič

Revijo izdaja uredniški odbor:
Stanko Janežič, Marij Maver,
Franc Mijač, Sergej Pahor, Jože
Peterlin, Maks Šah, Češčut Ma-
rija, Silvan Kerševan in Drago
Stoka (odgovorni urednik).

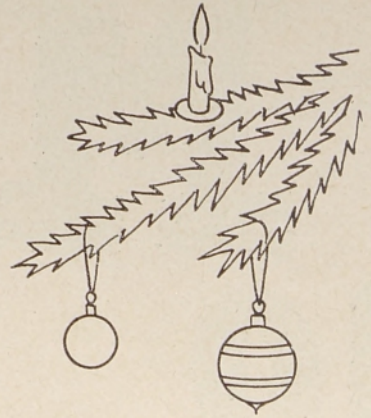
Uredništvo in uprava: Trst, via
Donizetti 3, tel. 23-779 — Pod-
uredništvo v Gorici: SKAD

Čekovni račun 11/7019

Registrirano na sodišču
v Trstu št. 193

Tiska tiskarna »Graphis«, Trst,
ul. Sv. Frančiška 20, tel. 29-477

Zaključen je deseti letnik

S to številko zaključuje Mladika svoje deseto leto izhajanja. Kdor pozna prilike na Tržaškem, v katerih morata revija in časopis, ki nimata podpore kake države ali ustanove, izhajati, mora priznati, da pomeni deset let izdajanja revije nemalo žrtev, odpovedi, truda in poguma.

Da je revija vzdržala prvo desetletje, ni zasluga morda samo izdajateljev, urednikov in sodelavcev, ampak vseh, ki so reviji kakor koli pomagali do širjenja, redno plačevali naročnino in ji včasih s prispevki v tiskovni sklad tudi kaj darovali.

Da je revija ohranila tudi lepo zunanje lice, se moramo zahvaliti slikarjem, ki so jo opremili vsako leto drugače in tiskarni Graphis in njenim uslužbencem, ki so se vedno trudili, da je bila zunanja podoba revije čim lepša.

Ko se vsem zahvaljujemo, se obenem priporočamo, da bi Mladiko podpirali tudi v novem desetletju, ki ga bo pričela januarja 1967. Ljubezno vabimo vse, da bi pridobili reviji novih naročnikov.

Mladika bo ostala zvesta svoji poti: skušala bo prinašati v slovenske domove slovensko besedo in toplo misel, ker sodimo, da bodo samo ob tem ostali naši domovi zdravi. Spremljala bo kulturno in prosvetno življenje v naši deželi in v svetu.

Vedno bo rada sprejemala pobude čitateljev, upoštevala bo njihovo mnenje in želje in rada objavljala kritična in informativna pisma slovenskih ljudi.

Uredništvo in uprava se za vso pomoč vsem toplo zahvaljuje; vsem želi lepe božične praznike in srečno novo leto.

Uredništvo in uprava

Posamezna številka Mladike stane 200 lir, po pošti 220 lir. Celoletna naročnina (10 številok) 2000 (2200) lir. Naročnina za ves letnik v Jugoslaviji 20 Ndin, v Ameriki stane 5,5 dol. Naročnina za ves letnik v Avstraliji 4 funte.

RESNICA JASLIC

Med odpadlimi konstanjevimi ježicami, med mrlečimi krizantemami in nastlanim listjem se je karavana naših zemskih dni še enkrat prebila v novo: v novo, kar ni bil več november — med odsvite snegov z daljnih gora, pod katerimi se naši borovi gaji zeleno vžigajo kakor kožuhi iz klorofila. Še košček poti in pokrajina bo še bolj vigilijska: snegovi bodo še bliže, bori bodo še ostreje plameneli in decembrski dan bo slovesno umolknil, ves vijoličast, da sprejme vase prvo sneženje. In še kakšen dan, pa bo naša karavana tam, kjer je bila pred enim letom: pred miniaturnim hlevom, v katerem se Moški in Ženska sklanjata nad Otrokom, da ga s svojimi dlanmi zaščitita, novorojenca, pred mrazom tega sveta...

Karavana bo še enkrat obstala pred ljubeznivo adaptacijo jaslic.

Stežice, ki bi jih morali potresti z óvčjaki, bomo potresali s finim srebrnim prahom. Namesto miniaturnih izvrzkov družbe — za kar so judovski pastirji veljali — bomo postavljali nanje sladke bukolične človečke. Namesto smradne oljenke bo hlev razsvetlila električna žarnica, obzirno zasenčena s škrlatnim papirjem. Namesto temperature pod ničlo bo skozi radiatorje dišalo po božični kuhinji. Skratka, iz tega, kar je bila stvarnost ovčjih odpadkov, natrganih pajčevin, mraza in uboštva, bomo delali — jaslice.

Ta ljubezniva idilika ima lahko svoj pomen, dokler se zavedamo, da tam v Betlehemu, nekaj kilometrov od Herodovega Jeruzalema, takšne idile ni bilo. Bila je samo stvarnost dveh proletarcev, ki ju je Quirinovo ljudsko štetje presenetilo na poti, da nista imela kam spat; pa sta se zatekla v prvo razpoložljivo ovčjo stajo, sredi ostre temperature Srednjega vzhoda.

Kristus ni mogel priti na svet sredi idile, ker pač ni bil Človek idile. Bil je nosilec največje revolucije v zgodovini, ki proglašala za blažene tiste, ki jih naša »zdrava pamet« podcenjuje. Na svet ni prinesel pirotehniko, ampak ogenj. Ljudem ni hotel postreči z več ali manj ščegetajočim mitom, ampak z Resnico. In da tudi svoje poti na zemlji ni hotel izpeljati idilično, nam čez vsako mero dokazujejo od prve do zadnje vrstice Matej, Marko, Luka in Janez. Suvereno pa dokazuje to križ, na katerem je končal.

More biti za to edinstveno lekcijo kdo bolj dovteten kakor pripadnik »semena izkrvavelega naroda«, ki se mora tako rekoč iz dneva v dan boriti celo za zrak, ki ga diha?

Zato mogoče bolj kot Poljaka ali Irca veže Slovenca s sporočilom jaslic neko »izbirno sorodstvo«, ki neposredno navezuje na njegovo usodo v zgodovini. Zato je Slovenec tako prirodno kristjan: zato ni med velikimi slovenskimi ustvarjalci deklariranega ateista.

Pot razdedinjenosti, ki pelje od hleva do križa, je lahko tudi simbol naše tostranske poti.

In to bi bil brezupen simbol, ko bi se vse končalo s tistima dvema tramoma na Golgoti — ko ne bi iz odvaljenega nedeljskega kamna tudi vrela svetloba Vstajenja.

Tako vsi, ki so nam jaslice kaj več kot folklor iz plastike, vemo: novo nebo nas čaka in nova zemlja.

Takrat bo tudi zvestoba samim sebi, ki je zmeraj bila in je in bo na vek v bistvu zvestoba križu, imela svoje poveličanje.

MAMA JAN

PRED BOŽIČEM

B. M.

Božič

1.

Bel, ves bel
je v noči
dobri Kras
in burja pada
z nizkega neba.
V brdu gaber
poslednjo pesem
pleše
in z jutrom
bo poljubil
zmrzla tla.

2.

Prižgala je mati
v kotu
luč spomina,
v tihem kotu
svojega Boga:
v molitvi
z rajnim
noč bo prebedela
(Nocoj se vračajo,
da z upanjem
stalijo
mrzla srca).

»Samo še dvakrat grem spat, pa bo božič,« pomisli Ksenija, ko stopi v predsobo. Tiho odpre predal, kjer je spravljeno letno perilo. Čisto na dnu predala ima skrita darila: volnen šal za očka, denarnico za mamo in toplo ruto za staro Ano, ki že toliko let pospravlja in briše prah v hiši. Da, vse je že na mestu. Zapre predal in začne veselo žvižgati. Zapodi se po stopnicah v svojo sobo, vzame vetrni jopič in že je spet pred hišnimi vrati.

»Se grem sankat,« zavpije in že je ni. A zunaj je oster mraz, da reže za nohte in ščiplje v nos. In rokavice, kje so rokavice? »Mama, kje so rokavice?« vpije izpred hiše.

»V jopiču,« se oglasi iz kuhinje.

»Saj res! In že na cesti sem bila! Kaj bo za večerjo, mama?«

»Jabolčen zvitek. Bodi točna.«

»Prav.« Izvleče rokavice iz žepa in z zadovoljstvom opazi, da je na njih med dvema prstoma prilepljen košček žvečilnega gumija.

»Krasno,« pravi in ga vtakne v usta. Ko gre mimo hiš, veselo pozdravlja vse pse, ki se ji takoj zahvalijo z glasnim lajanjem. Potem zavije v breg.

»Hm, vsa šola je že na vrhu hriba! Še dobro, da je tak mraz, drugače bi se sneg ne obdržal.«

Že je na vrhu, že postavlja sanke vstric ostalih. Zabrlizga divji indijanski bojni klic in se spusti po strmini. Ko takole drsi navzdol, je ves svet njen. Srce se ji do zadnjega kotička napolni z radostnim zanosom. Niti angeli v nebesih nimajo tako hitrih sank kakor ona! Kar sam se ji izvije iz prsi zmagoslaven krik, a prav tako nenadno ji tudi zamre. Z odprtimi usti gleda in ne more verjeti: »Saj to ni mogoče...« Mimo nje so kakor blisk pridrsle sanke. Že so daleč pred njo. Ksenija se skloni naprej, da bi sanke drsele hitreje. »Brž, brž!« A je že prepozno. Razdalja med njo in tekmečem se iz trenutka v trenutek večja. Oni drugi je že pod hribom. Ustavil se je.

Ko se je minuto za tem Ksenija ustavila, je stal pred njo čisto neznan fant. Roke ima v žepu in jo gleda. A kako jo gleda! Če bi vsaj kaj rekel, karkoli. A stoji tam mirno razkoračen in jo samo zmagoslavno ter obenem pomilovalno gleda.

Končno je Kseniji dovolj: »Kaj pa zijaš tako neumno!

Mišliš, da si res hitrejši od mene? Čisto slučajno si me prehitel, da veš!»

»Če hočeš, si dam na hrbtu zvezati roke, pa še bom hitrejši kot ti,« je končno le spregovoril.

Ksenija je imela pripravljen odgovor, a tedaj je opazila, da fantu manjka en zob, ravno spredaj.

»Si izgubil zob?»

»Da, pretepali smo se in so mi ga izbili.«

»A, pri pretepu,« je pikro pripomnila Ksenija.

»Da, a zmagal sem jaz.«

Ksenija je iskala po spominu, s čim bi mogla zatemniti njevogo junaštvo. Presneto, kakšna krivica se godi puncam na svetu! Enkrat samkrat da bi se ona mogla zapoditi med fante, kadar se pretepaajo! Kje pa! Takoj bi bilo pretepa konec. Noben fant se noče pretepati s puncami. Kakor v srednjem veku!

»Kako ti je ime?»

»Primož.«

»Ti si najbrž velik domišljavec, že ime imaš tako.«

»Kako pa je tebi ime?»

»Ksenija.«

»To je pa do kraja zabito ime! Še svoj živ dan ga nisem slišal.«

Najbrž bi se bila še naprej obsipavala s takimi ljubeznivostmi, a tedaj so obstale tretje sanke poleg njenih.

»Salve!« se je veselo oglasil Edi. Njemu ni bilo mar, da je privozel z zamudo na cilj.

»Tale je moj bratranec iz Ljubljane, veš Ksenija,« je rekel.

»A,« je rekla ona. Kar čutila je, kako ji je odleglo. Torej je prišel sem le za kak dan.

»Prehitel sem jo,« je ošabno dejal Primož.

»Čisto slučajno,« je razdraženo bevsknila Ksenija.

»Res, Primož, Ksenija je prišla še vedno prva na cilj,« je preprosto rekel resnicoljubni Edi.

Primož jo je pogledal zviška: »Dvomim.«

V Kseniji je vrelo od besa.

»Res je,« je pribila in obrnila sanke. »Stavim, da se ti ne bi upal sankati po drugi strani hriba.«

Edi jo je plaho pogledal: »Misliš, da bi se šli sankat na drugo stran skozi gozdček?»

»Da, gospodek moj, čez gozdček. Seveda, če mu ni vzelo sape, tvojemu Ljubljančanu!«

»Meni nikoli ne zmanjka sape,« je pribil Primož.

»Tudi meni ne,« je zabrusila Ksenija in se obrnila proti gozdčku.

Minila je ura, a tekma je bila še vedno neodločena. Ksenija je zmagovala s svojo drznostjo. Znala je z neverjetno spretnostjo voditi sanke med drevjem. Primožev sistem pa je obstajal v tem, da se je znal vedno bliskovito ustaviti in to tik preden bi utegnili biti prepozno. Edi ju je gledal, ves trd od strahu. Vsakokrat, ko sta se peljala po strmini, je bil prepričan, da bo prišlo do nesreče. S strahom je premišljeval, kako naj ukrene, da ju bodo čim prej pripeljali v bolnišnico. Potem ga bo čakala huda dolžnost, da bo to sporočil staršem. Končno se je Primož le ustavil, češ da mora biti Ksenija že trudna. Navsezadnje je samo ženska! Kseniji se je bradica nevarno pomaknila naprej, a Edi je to še pravočasno opazil in brž predlagal s svojim spravljivim glasom, naj bi si šla zdaj ogledat izložbe v mesto.

Izložbe so bile bajno razsvetljene. Ksenija se je zastrmela v božično drevesce: čudna stvar — že po nekaj trenutkih je

RAZGLEDI PO NAŠI

MILI DOMOVINI

Obiskoval sem nižjo srednjo šolo pri Sv. Jakobu. Precej let je že od takrat. Spominjam se, da smo prav v tistem času imeli v Trstu prve povojne volitve. Propagandne lepake so lepili visoko po hišnih zidovih skoraj pod okna drugega nadstropja. Lepaki, povsod samo lepaki. Bili so se pravi papirnati boji. Tudi predor pod Sv. Justom je bil skoz in skoz prelepljen z lepaki. Okoličani — Openci, Ferlugovci, Rojančani, Barkovljani — smo hodili v šolo peš skozi »galerijo Šandrinelli«. Mati mi je vsako jutro dajala petnajst lir za tramvaj številka ena, ki je takrat vozil, če se ne motim, od železniške postaje preko Sv. Jakoba do Sv. Sobote. Toda denar sem spravljal za pištolo. Ne vem, če so tako delali tudi drugi moji sošolci. Toda za nas, mulce, je bil pravi užitek potepati se po mestu, vzpenjati se na vrh Sv. Justa, poditi se skozi »galerijo«. Drveli smo skozi predor, preprihani in prezebli, vpili, kričali, razgrajali. Bili smo oboroženi z ravnili in se z njimi sabljali. Le v času volilne kampanije smo se oboroževali s svinčniki in podobnimi kratkimi in ostrimi predmeti. Zakaj? Ploščice, s katerimi so bile obložene stene v predoru, niso bile gladke, ampak so imele krog in krog približno en centimeter globok žlebiček. Vanj smo potiskali svinčnik in vlekli. Za nami je ostajala široka scefrana črta, globoka nekrvaveča papirnata rana. Politično nismo bili še zgrajeni, nismo bili angažirani, zato smo trgali vse, kar ni bilo slovensko. Potem so nas poučili, da lepakov s srpom in kladivom in tistih z rdečo zvezdo ne smemo trgati. In jih nismo. Bili smo še otroci, a že angažirani.

Na tisto dobo svojega življenja sem se spomnil te dni, ko sem zvedel za naše none, ki so zjutraj šle od maše naravnost na volišče volit »za delavca«. »Cerkvene miši« jih prezirljivo imenujejo tisti, ki se potegujejo za njihove glasove.

Toda one jih kljub temu volijo. Njih socialni čut in njih proletarska zavest je večja od njihove vere, večja od ljubezni in zvestobe do jezika in izročil njihovih zavednih babic, večja tudi od njihove pameti, zato volijo »za delavca« — že dvajset let. Nič čudnega, da sem se ob njih

spomnil prav na tisto pobalinsko dobo svojega življenja, na otroštvo, ko smo slovenstvo branili s trganjem lepakov; zakaj, kaj pomeni drugega »voliti za delavca«, če ne otroštvo, infantilnost, nezrelost.

V te svoje zapiske sem tokrat vpletel politiko. Tistim, ki mislijo, da znajo delati slovensko politiko, morda to ne bo všeč. Toda ni moj namen delati politiko. Naj jo delajo tisti, ki so za to poklicani. Jaz samo presojam.

Velikokrat smo na tem mestu že pisali o klavnosti kulturnega in prosvetnega dela naših internacionalistov — komunistov. Razpustili so nič koliko slovenskih prosvetnih društev in krožkov. Edino, kar še prirejajo, so dnevi komunističnega tiska za propagiranje italijanskega dnevnika »L'Unità« in podobnih italijanskih listov in pa Prešernove cha-cha-cha proslave. Toda vsaka štiri leta — včasih tudi prej — se njihova prosvetna dejavnost razcvete: to je slovenska kulturna pomlad v zamejstvu, prava kulturna revolucija. Iz Sežane, iz Trbovelj povabi internacionalistični krožek dva slovenska zbor. Primorski dnevnik in radio Koper napovedujeta njune nastope. Zbora nastopita v okolici in tudi v samem Kulturnem domu. Bratsko ju pozdravljajo — v slovensčini — kandidati na listi Italijanske komunistične partije.

Sprašujem se: Tovariši, ali ste se kdaj zamislili in vprašali, v čigavo korist pravzaprav delate? S slovenskimi zbori iz domovine lovite slovenske kaline za italijansko stranko. Mogoče pridobi s tem Italijanska komunistična partija enega komunista, toda mi skoraj gotovo izgubimo še enega Slovencea.

Prijatelj me je hotel prepričati, da Slovenci biološko propadamo, da Slovenska skupnost ne more prejeti večjega števila glasov enostavno zato, ker Slovencev v Trstu sploh več ni.

Dragi prijatelj, to bi ti verjel, ko bi na zadnjih volitvah ne bilo izvoljenih na italijanski komunistični listi kar devet Slovencev.

čutila, da se ji je srce čisto pomirilo. Kakor da so nežne srebrne niti prepregle tudi njeno notranjost. Nenadoma pa ji je pogled obstal pod dreveščkom. Kakšna čudovita punčka! Bila je drugačna kot vse, kar jih je Ksenija do sedaj videla. Svetle lase ima, počesane nazaj, in živ, jasen pogled. Na širokem, nabranem krilu so uvezene rdeče in modre rožice. Izpod obleke kukajo lakasti šolnčki s pentljami. Roke izteguje naravnost proti njej. Ksenija začuti nepremagljivo željo, da bi jo vzela v naročje in nesla s seboj. Nenadoma se zdrzne. Nekdo stoji zraven nje. Primož!

»Ph, punčko ogleduješ!«

»Ni res, kotaljke sem gledala. Jih vidiš tam? Take bom dobila za božič. Zakaj le devljejo punčke v izložbo, kdo se briga zanje!« Govorila je sunkovito, s pridržano ihto. Nekje znotraj pa je začutila žalost, kakor da bi njene besede mogle punčko užaliti. Nenadoma se je obrnila in divje zabrlizgala, da je šlo skozi ušesa.

»Tecimo. Kdor pride zadnji do naše hiše, je gorila!« Že je stekla. Primož pa za njo. Blizu hiše toliko da je ni prehitel. A ona se je zasukala in mu v trenutku prestregla pot, da je odletel v sneg. To ji je pošteno dvignilo moralo. Vsa zadovoljna je stopila v hišo in hrupno pozdravila. Očka jo je potegnul za kito, mama pa je zavpila, naj ne stresa snega po vsem stanovanju; iz glasov obeh je čutila, da sta ji vsak na svoj način povedala, kako je dobrodošla. Šla je v sobo ter vrgla jopič in hlače preko stola. Tedaj pa so se ji roke ustavile: pred njo je stala punčka iz izložbe, z očmi vprtimi v njen obraz, ročice razprostrte, kakor da bi se spet ponujala, naj jo vzame v naročje. Ksenija je sedla na stol. Kaj ji vendar je? Kaj bi rekli drugi, če bi vedeli, da sanja o punčki, ona, Ksenija! Ne mara punčke! Hoče kotaljke! Nikoli v življenju si še ni želela punčke, nikoli, in je tudi zdaj ne mara!

Pri večerji jo je vprašal očka: »Kaj pa si počel, otrok, vse božje popoldne?«

»Sankala sem se. Edi je bil tam s svojim bratrancem iz Ljubljane. Zoprn nesramnež je. Domišlja si, da se zna bolje sankati kot jaz.«

»A,« je razumevajoče prikimal očka.

»Potem sem si ogledala izložbe. Pod dreveščkom je krasna punčka.« Že jo ima spet pred očmi: svetli lasi, zaupljive modre oči, obleka z modrimi rožicami. »Mhm, bi rada vedela, komu je še mar za punčke,« je hitro dostavila. »Škoda,« je mirno dejal očka. »Mislili smo ti eno kupiti za božič.« Srce ji je od veselega razburjenja kar poskočilo. Pogledala je očka, a je takoj videla, da se je le šalil.

»Bomo nocoj okrasili drevce?« je vprašala.

»Da, takoj ko pomiješ posodo,« se je oglasila mama. Ksenija je vdano zavzdihnila: »Na svetu je najbolj narobe to, da mame grde stvari prednost pred lepimi.« V rekordnem času so bili krožniki čisti in obrisani. Potem je pa kar zletela v dnevno sobo.

»Najprej zvezdo na vrh!« Z velikim spoštovanjem je vzela v roke veliko srebrno zvezdo na pet rogljev.

»Tako, ti si že tu, da boš kazala pot svetim trem kraljem.«

Čuti, da jo prevzema tisto posebno lepo razpoloženje, ki te prevzame samo ob božičnih praznikih. Nato je začela obešati kroglice. Ob deblu je obesila rdeče kroglice, potem modre, nato srebrne, čisto na konec vej pa zlate. Končno še posebne okraske: mogočne ptičke s pavjimi peresi, psičke in božičke iz volne. In od vrha navzdol preko vseh vej kopreno iz srebrnih niti.

»Mama, očka, poglejta!«

»Čudovito, prekrasno! Vsako leto je lepši!«

Sede na tla in z rokami objame kolena ter se zastrmi v drevo. Potem spet vstane, gre k drevesu in zaguga zlato kroglico. Kroglica se v loku bliža njenemu obrazu, tedaj pa se na njej pojavi kakor v ogledalu punčka. Smehlja se. Ksenija trdo zapre oči. Odpre jih, a glej, v kroglici je še vedno punčka z razprostrtimi rokami in jo gleda z milimi, prijaznimi očmi.

Tedaj nekdo močno potrka na okno. Edijev nos je prilepljen na šipo, ves rdeč od mraza. »Greš z nama, gremo malo naokrog?« »Ne, je prepozno.« Že je na vratih.

»Pridi, Edi, ona je še premajhna, da bi zvečer hodila okrog,« pokliče Primož Edija.

»Toliko sem stara kakor ti.«

»Jutri se grem smučat,« počasi reče Primož.

»Jaz tudi,« je rekla Ksenija, ne da bi kaj pomislila.

»Saj ne znaš smučati.«

»Znam.«

Edi postaja nestrpen. Ta dva ne znata spregovoriti drugače, kot da izzivata drug drugega.

»Ne verjemi mu, Ksenija, saj se ne gre smučat. Sali se.«

»Kdo se šali? Nobene vzpetine se ne bojim.«

»Tudi jaz ne,« je odrezala Ksenija.

»Saj nimaš niti smučī.«

»Jih ima pa očka. Vzela bom njegove.« Obrne se in zaloputne vrata. Počasi ji prihaja do zavesti, da ni ravno najbolj pošteno, kar namerava. Nikoli se ni še postavljala s stvarni, ki jih ne bi znala. A temu nesramnemu bahaču jo mora zagosti! Vendar ji gre skoraj na jok. Ne pozna se več. Kaj se godi z njo? Ta prismojenec Primož jo spravlja v bes in punčka v izložbi budi v njej tako nežnost kot je ni še občutila do nikogar.

Zjutraj se je počutila svežo, močno. A komaj je odprla hišna vrata, je zagledala na cesti Primoža s smučkami na rami. Ni bilo niti govora, da bi ji dovolila mama vzeti očkove smučī, zato se je tiho splazila v klet in se izmuznila s smučmi iz hiše.

Na vrhu hriba sta jo že čakala Edi in Primož.

Edi je bil ves vznemirjen.

»Te smučī so zate prevelike. Ksenija,« je prepričevalno rekel.

Ksenija se je zagledala po bregu navzdol. Stokrat, tisočkrat je že prevozila to pot s sankami. Poznala je vsak ovinek, vsak grmič. A s smučmi?

»Se bojiš?« se je tedaj oglasil Primož.

»Cesa neki?« Ksenija je ponosno vrgla glavo nazaj.

»Torej naprej!« jo je vzpodbujal Primož.

Ksenija je čutila, da se ji tresejo kolena. Bala se je, strašno bala. A ni smela tega pokazati.

»No, bo kaj?« jo je priganjal Primož.

Nenadoma se je odločila in se pognala po hribu navzdol.

Dobro, saj gre. Dobro! A tam... drevo! Proti njej gre. Ni vedela, kako naj se mu izogne. Drevo je vedno bliže. Zaslīšala je s hriba prestrašen krik. Najbrž je Edi! Že razloči drevesno skorjo, vso prepreženo z brazdami. Če bi bila na saneh, bi vedela, kako naj se izogne. Brazde na deblu so že čisto blizu, vedno bliže. Nenadoma se razmaknejo in potem je samo še pok in tema. Nekaj se je raztreščilo, a potem je bil mir, mir, mir. Vse na svetu je obstalo in utihnilo.

»Nekaj hudih podplutb, prask in udarcev. Ne bojte se, gospa!«

Iz neznanske daljave prihaja glas. Glas zdravnikov, pozna gu.

»Otroci so neuničljivi, to vam rečem, gospa.« Zdaj je glas še bližji. Polagoma se Kseniji posreči, da odpre eno oko, nato še drugo.

Žal pa je res, da nihče več ne verjame, da so vsi ti ljudje še Slovenci. Če ti sam ne verjameš, da so, zakaj bi namreč moral to verjeti Italijan iz Milana. Turina ali Rima! Toda naj bo! Zdaj so izvoljeni. Videli bomo, kaj bodo za nas konkretno naredili. Sicer pa — po dvajsetih letih prakse ne bi smeli imeti dvomov o tem, kaj bodo naredili. A mnogo jih je, ki jim še verjamejo. Slovencev seveda vedno manj.

»Primorski dnevnik« je pred kratkim pisal, da gostuje ljubljanska opera v Trbižu. Telefoni-ral sem takoj svojemu znancu v Trbižu in se pozanimal, če je to res. Ni mi znal pojasniti. Se isti dan pa sem našel pojasnilo na kulturni strani ljubljanskega »De-la«, kjer sem bral, da gostuje opera v Trevisu. Mogoče si je kak časnikar nekoliko prestrogo tol-mačil »pšico« o reki Gail in Ro-senbachu, alias Ziliji in Podro-ščici, pa se je zaletel predaleč.

Radio Koper je poročal, da se je v Križu pri Trstu zgodilo to in to... Če so Svetemu Križu pri Sežani in drugod v domovini črtali tisti Sveti, pri nas ga pa ni še noben odlok odpravil, zato je prav, da ga tudi radio Koper ne izpušča, ker je tako ravnanje smešno. Saj tudi doma niso tako dosledni in berem na primer v knjigi Slovenski knjižni jezik. 2. del, Janez Svetokriški, kjer bi lahko pričakoval enostavno Janez Kriški. In berem v Turistič-nem vodiču: Šempeter, Šentjer-nej, Šentjur... V zamejstvu pa moramo poznati poleg slovenske in italijanske oblike še tretjo: slovensko laično.

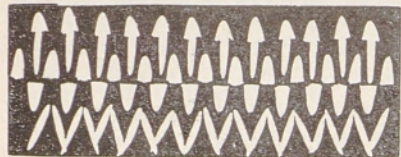
Ko je v novembru na nekem večeru župnik iz Beneške Slove-nije pripovedoval, kako se ob-našajo doma tista beneška dekle-ta, ki so šla na delo v tujino ali v večja italijanska mesta; ko je pripovedoval, kako tista dekleta gledajo na domačo vas, potem ko

se vrnejo domov; kako skromno in revno se jim zdi vse, kar je domače, in kako gledajo zviška na zdrave kmečke fante, ki se ozirajo za njimi, sem se spomnil na tiste naše gospodične, ki po končani srednji šoli pokukajo v široki svet: potovanje na Dunaj, v Pariz, v London... Ko se vrnejo, so prav take kot tiste preproste Benečanke. Ne postane jim premajhen samo Trst, slovenstvo jim je premajhno.

In nekatere se sploh ne premaknejo iz Trsta — samo sanjajo o Parizu — in že se jim zdijo vsi Slovenci kmetje.

Bogat slovarček vulgarnih izrazov v slovenščini s posebnim ozirom na potrebe anatomskega izrazoslovja je bil naprodaj na letošnjem brucovanju slovenskih akademikov. Lepo uspela prireditelj slovenskih tržaških akademikov je seveda bila v Kulturnem domu.

Mislil sem, da se me sv. Miklavž ne bo spomnil, pa se je. 6. decembra me je navsezgodaj vrgel s postelje. Obiskal me je gotovo zadnjega, zakaj prišel je sam, brez spremstva in skoraj praznih rok. Položil je na moje zglavje pismo in mandolat. Vstal sem takoj, da bi se mu zahvalil in oddolžil s kozarčkom tropinovca, ki sem ga pred kratkim dobil od strica iz Dutovelj. Toda Miklavža ni bilo nikjer več. Izginil je tako naglo kot je prišel. Vzel sem pismo in ga odprl. V njem je pisalo:

Jé angel varuh tvoj obupan prišel k meni

Mladiko-mesečnik držeč v rokah:
»Poglej, preberi,« se jokaje ubožec klanja,

»kako visoke cilje Kondor si zastavlja.«

Preberem članek v številki ena, preberem članek v številki dve: Ja, Kondor moj, naj Bog se te usmili!

Tržačani-inteligenti slovensko naj bi govorili!

Otresi brž se nedosežnih nad, sicer zgodi se ti kot onemu, ki hotel biti kondorju je brat, pa je omahnil in umrl mlad. Slovenci samo svojega bi Ikara dobili,

junaka smelega z osmojenimi krili.

Podpis: Sveti Miklavž (lastno-ročno)

Hvala, sv. Miklavž! Bolj kot mandolata sem vesel tvojega pisma, ko vidim, da se vsaj tam pri Vas, v nebesih, tako spoštuje slovenski jezik. Bal sem se, da mi pišeš v latinščini. KONDOR

»No, Tarzan mali, kar odpri oči! Sedi, da bo videla mama, da ti ni nič hudega.«

Ksenija se je poskusila dvigniti. Glej no, saj gre! Čudno, še pravkar je bila tako daleč.

»No, zdaj spet lezi in zaspi. Ves dan mora ostati v postelji. Gospa, zvežite jo, če ne bo hotela mirovati!«

Zdravnik je odšel. Ksenija je odprla usta in prav tiho vprašala:

»Kaj je s smučmi, mama?«

»Zlomljene so.«

»Ni bilo lepo, kar sem napravila.«

»Ne, ni bilo posebno lepo, a zdaj spi, otrok.«

Ksenija je zaprla oči in takoj globoko zaspala. Ko se je zbudila, je bil večer. Božični večer. Poklicala je mamo.

»Edi in Primož sta te prišla obiskat. Ju hočeš videti?«

»Seveda,« je rekla.

Prvi je vstopil Edi. Njegov pošten, rdeči obraz je izražal tako zaskrbljenost, da bi se na glas zasmejala, če ne bi prav takrat zbolelo nekje v glavi. Za njim je prišel Primož s slovesno resnim obrazom.

»Mi je rekla teta, da sem vsega kriv jaz,« je počasi izjavil.

»Saj ni bilo nič,« je narejeno skromno rekla Ksenija.

»Sem ti prinesel darilo...«

»Darilo?« Vzela je v roko škatlo in mrzlično začela razvezovati vrvico. Gotovo je kaj za smučanje, morda rokavice... Odmaknila je pokrov.

»Ah!« Bila je punčka, punčka iz izložbe, z rožicami na krilu in s pentljami na šolnih. Bila je še veliko lepša kot v izložbi. Oči so kar prosile, naj jo dobrohotno sprejme... Srčno rada, a pred Primožem ne! Odrine škatlo, a punčka se še vedno milo smehlja in prosi z očmi. Nenadoma se v Ksenijinem srcu nekaj prelomi: odločno potegne škatlo k sebi, vzame punčko iz nje in si jo pritisne na obraz.

»Moja punčka, moja punčka!« Nato pogleda Primoža. Njegove oči so polne začudenja, a niti sence prezira ni več v njih.

»Seveda, kako bi on razumel,« si misli Ksenija. »Rada imam sanke, smuči, kotaljke, a tudi punčko. Morda še najbolj punčko.« Potem se nenadoma nečesa zave in se sunkovito dvigne v postelji: »Veš, da sem pri udarcu zgubila zob? Se je majal, pa ga nisem hotela še potegniti ven. Zdaj bom lahko zažvižgala skozi zobe kakor ti.«

Sankala se bo, žvižgala bo skozi zobe in se igrala s punčko. Bila je popolnoma srečna.

DELITEV ŽUPNIJ V TRSTU - SLOVENSKI KATOLICANI IN NJIHOVI PROBLEMI

RAZGOVOR S SKOF. VIKARJEM, MSGR. SKERLOM

Dobili smo škofovega vikarja, ki mu je po verjena skrb za cerkveno življenje med Slovenci na Tržaškem. Več kot naravno se nam zdi, da se obračamo nanj. Vedno je rad ljubeznivo v naši reviji odgovarjal na vprašanja. Prepričani smo, da bomo z osvetlitvijo naših cerkvenih zadev ustregli bravcem, oziroma Slovencem sploh. Iz slabe poučenosti se rodi zelo pogosto mnogo napačnih zaključkov. V dialogu pa se razčistijo različna gledanja.

Obiskal sem gospoda vikarja na škofiji, kjer ima svoj urad. S tem bi želel sporočiti vsem, ki so se pogosto zanimali, ali bo imel škofov vikar tudi svoj urad in kje, da je v škofijskem posloplju, I. nadstropje, soba številka 9. Soba je skromna, enostavno opremljena, ničesar ni preveč, vse je na mestu. Zdi se, da v celoti prostor odseva gledanje gospoda vikarja, ki je stvaren, preprost, konkreten v gledanju in presoji. Takoj prvi trenutek je tudi v svoji visoki službi enako ljubezniv kot tedaj, ko smo z njim sedeli ure in ure več let na sejah uredniškega odbora naše revije, katere odgovorni urednik je bil.

Tudi zdaj se nekako nadaljuje pogovor, ki smo ga prekinili, ko je odšel k svojemu delu. Zato lahko začnem z razgovorom, ki se strne v tole vprašanje:

V zadnjem času je nastalo v našem mestu več novih župnij. Pri tej delitvi je prišlo tudi do delitve župnij, kjer so slovenski verniki. Ker je bogoslužje v narodnem jeziku, je za Slovence taka delitev zelo važna. Ali je v novo nastalih župnijah, gospod vikar, poskrbljeno tudi za slovenske vernike?

Že večkrat sem prav v Mladiki poudaril, da je bogoslužje v slovenskem jeziku velikega pomena za nas vse, a stavi vsakega Slovenca, čeprav se ne priznava za vernega človeka, pred veliko odgovornost. Ohranitev in okrepitev ne samo verskega življenja, ampak tudi slovenskega bogoslužja med našimi ljudmi, sta v veliki meri odvisni od dobre volje, prizadevnosti, žrtev in čuta odgovornosti za našo stvar pri vseh naših ljudeh. V šesti številki Mladike sem zapisal: »Glede dušnopastirskega dela med Slovenci v Trstu se držim vedno istega načela: poskrbeti je treba za okrepitev tega dela v tistih župnijah, ki imajo slovenskega dušnega pastirja; meje župnij so le meje teritorija in dobri Slovenci bodo pač radi zahajali v tiste cerkve, kjer je ob določeni uri redna služba božja v slovenskem jeziku,

čeprav morajo iz svoje župnije. Da bi pa mogli v vsaki župniji poskrbeti za redno slovensko dušnopastirstvo, je preveč zahtevano.« Ni duhovnikov. Nadalje zahteva bogoslužje v slovenskem jeziku od duhovnikov še posebno sposobnost, več truda in prizadevnosti, pa tudi priprave, dobre volje in veselja za oznanjevanje božje besede v slovenščini.

S tem gotovo nisem odgovoril na dano vprašanje. Trezno presojanje realnosti in možnosti, ki jih imamo, nam ne sme vzeti dobre volje in poguma da v vseh (novih) župnijah boljše poskrbimo za slov. vernike. To bomo skušali tudi narediti.

Kaj pa cerkvene organizacije, šolske maše, prvo sveto obhajilo, pa seveda tudi krst, poroke, pogrebi, blagoslov hiš in podobno. Ali se s tem nekako ne razbije tista župnijska skupnost, ki je doslej vladala, nove pa verjetno v novi župniji ne bo mogoče ustvariti zaradi števila slovenskih vernikov, ki se je zdaj razdvojilo?

Vernikom je treba postreči v njihovem jeziku. Imajo pravico do tega. Kjer ni mogoče, ni mogoče. Če župnik in drugi duhovniki v župniji tega ne storijo in ne izrazijo želje, da bi radi dušnega pastirja iz sosednje župnije, ki bo rad ustregel. Žalostno je pa dejstvo, da naši ljudje tega ne storijo in ne izrazijo želje, da bi radi imeli zakramente (kakor poroko ali sveto mažljenje) in zakramentale (pogreb, blagoslov) v slovenščini. Velikokrat se ozirajo na to, češ kaj bodo rekli drugi.

Svojo novo nalogo ste šele prevzeli, gospod vikar, in se najbrže šele seznanjate s problemi našega cerkvenega življenja, vsaj v tistih podrobnostih, za katere se morda prej niste tako zanimali. Ali nimate vtisa, gospod vikar, da bi mogli biti slovenski verniki med seboj bolj povezani? Meni se zdi, da fare preveč žive vsaka zase svoje življenje, čeprav je to neka naravna celota. Morda pa bi le bilo možno, da bi se verniki pogosteje med seboj srečavali. Nekateri bi želeli večjo povezanost.

Tu ne gre za moj vtis. Tu gre za življenjsko potrebo.

Danes je življenje tako tudi v Cerkvi, aa nekaterih zadev ne more rešiti vsaka župnija zase. Mislím, da velja to še posebno za nas. Gre za medžupnijsko povezanost, ki je danes neobhodno potrebna. Kako naj do tega pridemo?

Z gornjim vprašanjem v zvezi je povezava med duhovniki. Prvo nedeljo decembra ste govorili slovenskim izobražencem o Rosminiju in o njegovih petih ranah, ki o njih ponovno danes razpravljajo. Ena njegovih trditev je menda bila tudi ta, da bi morali biti škofje med seboj povezani in da bi morali skupno voditi Cerkev s papežem na čelu. Ali se Vam ne zdi, gospod vikar, da bi nekako analogno morali biti slovenski duhovniki na tem ozemlju strnjeni in skupno z vikarjem skrbeti za naše cerkveno življenje? Da ne bi vsak skrbel le preveč za svoje delo in za lastno župnijo. Laiki vidimo mnogo premalo povezanosti, ali pa morda je, pa je le ne vidimo.

Ce ne bomo strnjeni, bomo prav malo naredili ali pa celo nič. Koncil je bil v tem zelo odločen, saj pravi, da ne more noben duhovnik ločeno ali tako rekoč posamič docela spolniti svojega poslanstva, ampak le z združenimi močmi, z drugimi duhovniki, pod vodstvom tistih, ki Cerkev vodijo. Duhovniki tvorijo v škofiji, v kateri služijo pod svojim škofom, en zbor duhovnikov.

Kar se pa tiče Vaših pomislekov glede pomanjkanja povezanosti, moram pripomniti, da je Vaše gledanje le preveč subjektivno. Naša povezanost je pa v stalni nevarnosti, ker je le preveč takih, ki se veselijo, ko slišijo, da niso duhovniki med seboj povezani. Ali ko morejo kaj narediti, kar škoduje povezanosti. Opora laikov je dragocen prispevek k rasti božjega kraljstva.

Nekateri bi radi našli v vsaki spovednici dobrega spovednika, ki je Slovenec, ali ki zna vsaj dobro slovensko. Bi imeli kaj dela? Tu bi potrebovali večjo pomoč od redovnikov. G. nadškof se vedno zanima, da bi kdo prišel v Trst, a je na poti vedno nešteto težav. Mlajši redovniki navadno ne poznajo dobro jezika, čeprav so iz slovenskih krajev, ker so študirali že od rane

mladosti po Italiji. Koliko se je g. nadškof zanimal, da bi prišel v Trst slovenski jezuitski pater! A se mu ni posrečilo prepričati jezuitskega glavnega predstojnika v Rimu ali generala, da bi »žrtvoval« patra za nas in naše potrebe. Kako naj jih odtegne iz misijonov ali iz univerz, kjer so upoštevani in potrebni? Kolikokrat sem jaz že govoril o tej zadevi s pokojnim patrom Prešernom, ki je bil velik Slovenec! Pa se ni dalo doseči. Vedno isti odgovor: Nimam. To sem dostavil, ker se vedno znova pojavljajo tožbe, kakor da ne bi škofija na to mislila.

O organizacijah bomo spregovorili kdaj pozneje, ker bi nas zadeva le preveč zanesla na dolgo pot...

Laiki menimo, da bi moralo priti večkrat do srečanj med duhovniki in laiki, pa naj bo to v okviru Duhovske zveze ali kake druge ustanove. Menimo, da bi bilo koristno pogovoriti se skupno in se skupno odločiti, potem bi laže duhovniki pričakovali večjega odziva med laiki.

Razgovor je potreben in danes celo nena-domestljiv. Zdi se mi, da smo se o marsikateri zadevi dobro pogovorili in da je marsikatera zadeva dosegla dobre uspehe prav zaradi razgovora in skupne priprave. Vse to je treba razširiti in okrepiti. Razgovor mora doseči čim več laikov. Večkrat je bil krog laikov le preveč omejen na ene in iste ljudi.

Imamo škofovega vikarja in dekana, ki združuje slovenske fare. Ali je poleg te cerkvene ureditve pravzaprav potrebna Duhovska zveza? Nočemo se laiki vtikati v to; stvari tako blizu ne poznamo. Morda pa bi kazalo kdaj kaj več povedati o različnih nalogah ustanov.

Lepa Vam hvala za to vprašanje, čeprav bo odgovor drugačen, kakor ga morda pričakujete. Duhovska zveza mora ostati. To so duhovniki jasno povedali na zadnjem občnem zboru, ki je bil novembra meseca. Potek občnega zbora in izbrani odbor dokazujeta, kako vsi duhovniki cenimo povezanost in kako se zavedamo potrebe po skupnem delu in skupni pomoči ter opori.

Duhovska zveza povezuje vse naše duhovnike. Njih predsednik je sedaj g. Viljem Žerjal. Kmalu bo praznovala svojo dvajsetletnico. Pričakujem, da ji bo ob tej priliki Mladika posvetila posebno pozornost in seznanila javnost o delovanju te naše stanovske organizacije.

Tale obisk je pri Vas zadnji pred božičnimi prazniki. Dovolite, gospod vikar, da se Vam najprej zahvaljujem za ljubezniva pojasnila in da Vam v imenu uredniškega odbora revije in v imenu naših bravcev želimo srečne in blagoslovljene praznike!

Enako tudi jaz Vam in vsem sodelavcem Mladike ter vsem tistim, ki jih bo Mladika dosegla.

ŠTETJE V JESENI

ZASEBNE MISLI OB VOLITVAH 1966

Številke so znane: tržaška provinca 7007, občina 4957. Ne čutim se dovolj podkovanega v volilni aritmetiki, da bi iz teh števil razbiral in ugibal možnosti in kombinacije. Izpovedujem le občutja in misli enega izmed sedem tisoč sedmih.

Ljubim tradicije, ki so glavni porok za čvrste človeške vezi. Zato je moja prva misel tale: na teh nekaj kvadratnih kilometrih med morjem in kraškimi grebeni je sedem tisoč ljudi, s katerimi lahko brez komplikacij, bratsko in prijateljsko sedem za isto mizo. S sedem tisoč ljudmi se lahko pomenkujem o navihancih po razredih slovenskih šol, o temnih in svetlih trenutkih slovenskega človeka ob plugu ali stroju, ob knjigi ali veslu — na vseh področjih, kjer si z glavo ali rokami služi svoj pošten vsakdanji kruh. Pri sedem tisoč ljudeh lahko ugledam knjige in časopise v našem jeziku, marsikje spominke z Bleda, razglednice z romanj, ploščo Beneških fantov. S sedem tisoč ljudmi se lahko pomenkujem o vsem, kar teži in radosti življenje naše skupnosti, s sedem tisoč ljudmi lahko obujam davne spomine in snujem drzne načrte. Nekaj tisoč vrat mi je na stežaj odprtih, v nekaj tisoč domovih sem lahko za urico ali dve kot doma.

Prepričan sem, da vseh 7007 znanih in nezanih prijateljev — volilcev »Slovenske skupnosti« — čuti in misli približno isto. Spet se je utrdila vez, ki nas je že prej družila, in v imenu vseh si upam trditi, da smo samozavestnejši. Čutimo, da nismo navadna stranka, ampak zares skupnost. Veže nas to, kar nasprotniki imenujejo nacionalizem, a je v resnici le zvestoba.

S tem pa je mojega intimnega veselja nad izidi tržaških volitev konec. Zakaj vem še za tisoče drugih Slovencev, s katerimi je prav tako prijetno kramljati in ki bi na njihovih domovih odkril prav enako toplino kot pri sedem tisoč prijateljih. Ti tisoči so se v volilni kabini za droben hip oddaljili od slovenske tradicije. Samo za droben hip; ravno toliko, da so prečrtali znak PCI, PSI-PSDI, PSIIIP ali katerega drugega. No tisoče.

To bi samo po sebi ne bilo nič takega. V vseh skupnostih po svobodnem svetu je večstrankarski sistem nekaj običajnega in narod, ki bi v svobodni glasoval za eno samo stranko, bi bil nenormalen in dolgočasen. Takega naroda ni. Zakaj bi torej tudi med Slovenci ne bilo komunistov in socialistov? Postavljam celo polemično vprašanje: ZAKAJ JIH NI? Kdor pravi, da so, ta mi naj pokaže njihov lasten volilni znak in naslov njihovega neodvisnega strankinega sedeža.

Saj se prav dobro razumemo, dragi prijatelji. Tudi mi smo preživeli srednji vek in tudi mi imamo — poleg slovenske narodnosti — še

lasten svetovni nazor. Ljudje, ki so volili »Slovensko skupnost«, niso solzavi čitalničarji, ki bi se zadovoljili z Mohorjevim koledarjem in »pre-svitlim cesarjem« kakršnegakoli tipa: med nami so krščanski demokrati, liberalci, socialdemokrati, krščanski socialisti in tudi marsikdo z leve. Toda SLOVENSKI; prav nič se nam ni zdelo samoumevno, da bi zaradi tega volili recimo DC, PLI ali kaj sličnega.

No, da — na listah teh strank ni bilo slovenskih kandidatov, na onih pa so bili. Kdor trdi, da v tem ne vidimo važne načelne razlike, ni pošten. Toda kaj pomaga slovenski kandidat v množici kolegov, ki sprejemajo direktive ne samo iz Rima, ampak celo iz drugih prestolnic? Kaj nam koristi teoretično neoporečen slovenski kandidat v vsedržavni stranki, za katero je vsa slovenska manjšina v Italiji le drobčen novič pri neredko demagoških manipulacijah? Bo pa že vsakdo priznal, da so za PCI važnejše stavke in Vietnam kot pa neka Dolina pri Trstu!

Moja skrita želja (in čigava ni?) je ta, da bi čimbolj razumel vsakogar. Trudim se, da bi razumel tudi komunista: morda je eden »ponižanih in razžaljenih« in iskreno veruje, da bo njegova ideologija spremenila svet na bolje. Toda aparatura, ki vsrka njegovo ideologijo in njegov glas, se imenuje PCI. In če je izročil svoj dobro mišljeni glas tej aparaturi, ga je dal v pošteno predelavo, sam pa je iz komunista postal — komunista.

V bisivu gre za silno preprosto in silno dramatično alternativo: želimo še ostati Slovenci ali pa to ni več važno? Če je, potem se bomo ohranili samo kot organizirana skupnost, pa naj se že v bodoče imenuje kakorkoli. Kdor tega ne verjame, naj gre na enodnevni izlet v Beneško Slovenijo...

In še ena ugotovitev ob teh volitvah: korektnost in olikana polemika v slovenskem tisku. Z eno samo, običajno izjemo v internacionalističnem taboru, kjer so za to priložnost med drugim skovali nov izraz: »slovenarski«. Prisegam, da ne morem razumeti, kako lahko Slovenec tako zaničljivo prikroji pridevnik, ki bi mu moral biti vsaj nekoliko drag. Pač pa mi je povsem jasno, kakšno oznako zasluži ta »domislica«.

Neka stara slovenska pesem pravi: »Mi pa ostanemo, kakor smo b'li, enega srca, ene krvi.« Da bi ta misel, ta pesem še dolgo živela, in mi z njo! In da bi se nam v petju pridružili še mnogi, vsi oni tisoči, »ki dobro v srcu mislijo.« S to vedro željo, ki naj spet zagrne kako grenko misel in besedo v tem mojem zasebnem razmišljanju, želim v imenu »nas 7007« vsem Slovencem vesel Božič in srečno Novo leto!

D R E V

GOSPODARSKO PROGRAMIRANJE V JUGOSLAVIJI

Gospodarske dogodke v Jugoslaviji povsod spremljajo z velikim zanimanjem, ker ta dežela velja za »zemljo eksperimentov«. (Giorgio Roletto, *La Jugoslavia economica*, str. 8)

Gospodarsko eksperimentiranje v Jugoslaviji (z delavskim samoupravljanjem in s komunami) pa se razvija v nihanju med gospodarskim dogmatizmom in vključevanjem v mednarodno delitev dela, to je v svetovna tržišča in svetovno gospodarstvo.

Gospodarski dogmatizem — je dejal Milovan Djilas («Novi razred») — je neločljivi del komunističnega sistema. Zaradi tega so jugoslovanski komunisti v prvih povojnih letih slepo in absolutno ubogali tudi gospodarsko-politično linijo Moskve. Tem večji živčni pretres so doživeli leta 1948, ko je Stalin s svojega Olimpa obsodil njihovo delovanje, ker so pod pritiskom ljudskih množic ubrali prve plahe korake k delni gospodarski neodvisnosti. Sovjetski tabor je odpovedal 47 gospodarskih pogodb z Jugoslavijo ter je preko zunanje trgovine miniral osnove prve jugoslovanske petletke 1947-51.

Jugoslovanski komunisti so bili prisiljeni spremeniti gospodarsko-politično smer ter v stikih s tržnimi gospodarstvi Zahoda tudi zunanje-trgovinski sistem. Slednje je nato zdravo vplivalo na celotni ustroj jugoslovanskega gospodarstva, ki je postopno prešlo v delavsko samoupravljanje (1950-1953), v valutno reformo (1961) ter v splošno gospodarsko reformo (1965-1966).

INTEGRALNO IN ELASTIČNO PLANIRANJE

Kot rečeno, je Jugoslavija takoj po vojni posnemala sovjetski gospodarski sistem, to je sistem integralnega planiranja. Stalin je ta sistem na XV. kongresu sovjetske komunistične stranke definiral takole: »Ne gre za predvidevanja ni premise, marveč za direktive, ki so obvezne za vodilne organe ter določajo orientacijo bodočega gospodarskega razvoja za vso državo.«

Temeljni značilnosti tega planiranja sta naslednji: integralnost in direktivnost. Integralnost pomeni, da planiranje obsega vse gospodarsko in socialno življenje v državi. Plan določa vse od proizvodnje do potrošnje, od cen do razdeljevanja narodnega dohodka, od notranjega prometa do zunanje trgovine. Direktivnost pomeni, da sestavi plan osrednja oblast ter je nato obvezen za vse organe in podjetja do najnižjih.

Kmalu se je razbohotila birokracija, a po drugi strani so propadale osebna pobuda proizvajalcev, kakovost proizvodov in rentabilnost podjetij. Zaradi tega je delavsko samoupravljanje prineslo tudi nov planski si-

stem: elastično planiranje. Birokratski centralizem se je pričel umikati pred ekonomskimi zakoni, kot so na primer: ponudba — povpraševanje, stroški — izkupiček, rentabilnost — dobiček. Država se je omejila na določanje vodilnih planskih proporcij ter na uporabo kreditno-finančnih instrumentov od investicij do potrošniških kreditov.

Podjetja sama urejajo medsebojne odnose ter vedno bolj tudi odnose s tujino. Ukinjeni so obvezna oddaja kmetijskih pridelkov ter razdeljevalni načrti. Istočasno se prične razvijati sproščen sistem cen.

ZUNANJE-TRGOVINSKI SISTEM

Kot za planski sistem so se jugoslovanski komunisti v začetku trudili tudi za zunanje-trgovinski režim, da bi bil predvsem v skladu z njihovo dogmatiko. In ta dogmatika uči, da je treba narodno gospodarstvo izolirati proti tujemu trgovinskemu izkoriščanju.

Pod tem geslom je Stalin skušal popolnoma izolirati svoje podložniške države od Zahoda ter ustvariti neko socialistično tržišče, za katero bi Sovjetska zveza dobavljala industrijske proizvode, podložnice pa kmetijske pridelke. Ta politika je privedla do vrenja v samem komunističnem taboru ter do zaostritve napetosti med Vzhodom in Zahodom.

Jugoslavija je po sovjetskem zgledu uvedla tako imenovani egalizacijski fond, ki je imel nalogo ločiti domače tržišče od mednarodnega. Zunanje-trgovinska podjetja so poslovala nerentabilno, ker so bila popolnoma nezainteresirana na rentabilnosti: fond je namreč kril primanjkljaj, oziroma je pobiral morebitni dobiček.

Za egalizacijskim fondom (1945-1951) so v zunanje-trgovinskem sistemu uvedli tako imenovane koeficiente (1952-60). To so bili množitelji, ki pa so krili samo razliko med povprečnimi cenami na domačem in mednarodnem tržišču ter so se podjetja že morala brigati za produktivnost, da se priklopljejo do povprečja.

Odločilen korak naprej na poti do vključevanja v svetovni proizvodni ritem je bila valutna reforma leta 1961. Odprava koeficientov in uvedba normalne carinske tarife sta utrli pot za pridružitvev Jugoslavije k največji svetovni trgovinski organizaciji, ki se imenuje GATT (splošni sporazum o carinah in trgovini).

GOSPODARSKA REFORMA 1965

Gospodarska reforma z dne 26. julija 1965 je drugo in zadnje obdobje sprememb, ki so se pričele z valutno reformo 1961 ter spada v splošni in širši načrt za stabilizacijo gospodarstva. Cilj reforme je po-

večanje produktivnosti celotnega jugoslovanskega gospodarskega sistema, da bo postal konkurenčen ter se bo lahko vključil v mednarodno delitev dela ali svetovna tržišča.

Reforma nadaljuje sproščevanje jugoslovanske zunanje trgovine, ki se je pričelo z ukrepi iz leta 1961. Na ta način je Jugoslavija izpolnila svoje obveznosti do GATT-a ter je letošnje poletje postala njegova polnopravna članica. Povprečno carinsko stopnjo je znižala od 23,29 odst. na 10,75 odst. ter je glede tega prekoslila razne industrijske države Zahoda. S tem so bile tudi položene osnove za sodelovanje Jugoslavije pri carinskih pogajanjih med Evropo in Ameriko v okviru Kennedyjeve runde ter za nove pogovore z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Gospodarska reforma 1965-66 ter nova petletka 1966-70 stojita na zdravih ekonomskih nogah, čeprav mora ljudstvo trenutno doprinalati nove žrtve za pretekle napake režima. Vsi želimo, da bi dinar leta 1970 res postal konvertibilen, toda žal je treba tudi plačati dose-danjo inflacijsko politiko ter štiri razvrednotenja dinarja, ki je padel od vrednosti 44 dinarjev za dolar v letu 1939 na 1.250 dinarjev za dolar v letu 1965.

Moremo reči, da bosta reforma in petletka uspeli, vendarle ob spoštovanju dveh pogojev: 1. nadaljevanje razmaha turizma ter izboljševanja kmetijstva. 2. odprava ostankov dogmatizma in korupcije v gospodarstvu.

V zvezi s pobijanjem korupcije je vzbudila negativen vtis novica, ki je bila objavljena 9. decembra o oprostitev Rankovičeve skupine. Iz poročila preiskovalne komisije in zveznega izvršnega sveta je razvidno, da je ta skupina kovala zaroto za prihod na oblast, razvijala je protustavno dejavnost in zlorabljala funkcije ter je zagrešila kazniva dejanja proti ljudstvu in državi. Širila je velikodržavna in šovinistična načela, kršila je osnovne pravice državljanov in na Kosmetu so bili celo objavljeni umori. Ranković, Stefanović, Lukić, Savić in ostali so skušali diskreditirati delavsko samoupravljanje ter so sabotirali gospodarsko reformo.

Za vse to oprostitev, medtem ko Djilas — ki je v bistvu kritiziral korupcijo — sedi v zaporu, čeprav ima partizanske zasluge kot Rankovičeva skupina. Ali naj izvedejo gospodarsko reformo direktorji, ki imajo zgolj osnovnošolsko izobrazbo ter so bili postavljeni na

vodilna mesta pod zaščito nekaterih ne vrednih voditeljev UDBE?

ODSTOP SLOVENSKE VLADE

V Ljubljani so 7. decembra objavili presenetljivo vest, da je odstopila slovenska vlada. Svetovni tisk je odstop kot prvi korak te vrste v komunističnem svetu označil kot dejanje poguma in odgovornosti ter kot znak napredka demokratizacije.

Smoletova vlada je odstopila zaradi boleznega vprašanja, katero tvori socialno skrbstvo ter se ne tiče samo oprostitev Rankovičeve skupine. Iz poročila preiskovalne komisije leta 1964 izdala za bolezensko zavarovanje okrog 50 milijard dinarjev ali 7,3 odst. narodnega dohodka, proizvedenega v prejšnjem letu. Lani in letos so se izdatki za bolezensko zavarovanje povečali za nadaljnje milijarde. V okviru gospodarske reforme je nujno treba javno potrošnjo zmanjšati ter je vlada predlagala zmanjšanje prispevka za bolezensko zavarovanje od 7 odst. na 6 odst.

Socialno-zdravstveni zbor republiške skupščine je predlog zavrnil, ker je pač boleča odločitev, da je treba ustaviti inflacijsko finansiranje javne potrošnje. Toda inflacijsko finansiranje gospodarskega in družbenega razvoja v Jugoslaviji je po vojni uničilo dinar in poleg tega ima Jugoslavija v tujini težko plačljive dolgove za več kot milijardo dolarjev.

Drugi vzrok težav zaradi pomanjkanja sredstev je birokracija. Ljubljansko »Delo« (1. avgust 1965) je poročalo, kako so na primer v Ljubljani v nekem zdravstvenem zavodu leta 1964 potrošili 7 milijonov dinarjev za zdravila in obveze, 5 milijonov dinarjev pa za formularje in pisarniški material. V neki drugi zavod je prišlo 54 odst. zavarovancev po razna potrdila in samo 46 odst. na zdravljenje.

Tretji krivec je Beograd, ker je federacija zdaj dolžna Republiki Sloveniji okrog 70 milijard dinarjev v zvezi s socialnim skrbstvom za invalide in bivše borce. Slovenija je tožila federacijo pred ustavnim sodiščem ter je pravdo dobila. Vendar mora zdaj zvezna skupščina odobriti nov zakon ter ni mogoče prerokovati, kdaj bo procedura končana.

Iz tega vidimo, kako je danes eno glavnih vprašanj v Jugoslaviji tudi z gospodarskega vidika spoštovanje ustave, ki jamči vsem narodom enakopravnost in vsakemu občanu plačilo po njegovem delu.

V koprskem pristanišču

NEMŠKI ŠKOFJE O SPOLNI VZGOJI MLADINE

2.

POMAGATI NA PRAVO POT

1. Spolna vzgoja ni končana s tem, da posreduje le dobro razlago o spolnosti, mora marveč mladoletniku pomagati, da bo po nakazani mu poti tudi hodil.

2. Ta pot naj ga vodi v to, da bo vključil spolnost v vse ostalo življenje, končno pa v ljubezen do Boga in od njega hoteni red.

3. Zaradi ozke povezanosti med spolnostjo in ljubeznijo bo vzgoja k nesebični ter velikodušni ljubezni hkrati tudi najboljša in najvažnejša priprava na to, da bo mladoletnik tudi glede spolnosti znal zavzeti pravo stališče. Te nesebične in velikodušne ljubezni se pa bodo mladostniki naučili, če jim pomagamo spoštovati same sebe.

4. Že od otroške dobe naprej je treba mlade ljudi učiti, da sprejmejo svojo spolnost in jo razvijajo skladno z njenimi moškimi oz. ženskimi značilnostmi, tudi z oziranjem na njihovo starost.

5. Vzgoja k čistosti veliko pripomore k temu, da zna mladostnik spolnosti v svojem življenju odmeriti pravo mesto. Ta vzgoja se mora začeti že v otroških letih. Navajati jih je treba k temu, da se bodo varovali pretirane in tesnobne sramežljivosti, pa tudi vsake lahkomiselnosti in naturalizma. Od vsega početka se morajo mladostniki naučiti spoštovati in ohranjati nedotaknjeno svoje telo in ga tudi v spolnosti gledati in čuvati kot božji dar.

6. Ta vzgojna pomoč je posebej važna na začetku pubertete, ko doraščajoči mladostniki tedaj v sebi prvič začutijo prebujajoči se spolni nagon in nagnjenje k nepravilno tolmačeni samostojnosti, ki ima svoj izvor v izvirnem grehu. Spričo tega do tedaj jim še nepoznanega dejstva se dečki in deklice pogosto zapro vase in se čutijo nekako zbegane in ogrožene. Vzgojitelji morajo zato s svojim raz-

umevanjem ustvariti z jasnimi besedami, občutek zaupanja, v katerem naj mladoletnik spozna smisel svoje spolnosti. Mora ga tudi spodbujati, da se resno bojuje za čistost.

7. Od pubertete naprej je treba fantom in dekletom pomagati, da se bodo znali medsebojno najti, kot je prav. In ker prihaja do medsebojnih stikov v najrazličnejših življenjskih okoljih (šola, poklicno izobraževanje, razvedrilo), se ne more od njih zahtevati, da naj se eden drugemu izmikajo. Pomoč vzgojiteljev bo nasprotno prav v tem, da jim bo nudila veselje za takšne pravilne stike, ne pa da bi jih strašila samo pred slabimi stiki. Važnejši kot strah je zavest o vrednosti tovariša in zavest medsebojne odgovornosti. Samo tedaj bo njihovo tovarištvo polno blagoslovov. Dušnopastirska skrb Cerkve za mladino mora stremeti zlasti za to, da ji pomaga najti oblike medsebojnega srečavanja.

8. V ta namen so mladinske organizacije nemajhne važnosti pri vzgajanju fantov in deklet v bodoče može in žene. Te organizacije, ločene za fante in dekleta, bodo mladini v veliko vzgojno pomoč, ko jim bodo pomagale poglobiti svoj lastni značaj ter buditi v njih čut očetovstva oz. materinstva.

Mladinske organizacije nudijo mladostnikom lepe možnosti, da spoznajo in pravilno uporabijo svoje sile, da se vadijo v čutu odgovornosti, pravi samozavesti, disciplini, duhu skupnosti, pokorščini, uslužnosti in spoštljivosti. Vzgoja teh temeljnih kreposti mora biti zatorej glavna skrb voditeljev teh gibanj. So namreč neobhodno potreben pogoj za zdrave stike med fanti in dekleti, hkrati so pa tudi temelj za dozorevanje njih ljubezni. Za katoliškega fanta in dekle je zelo važno, da se v svojem prizadevanju za dosego od Boga hotene spolne zrelosti ne čutita sama, temveč da sta po katoliških mladinskih gibanjih v stiku z mladostniki, kjer se vsi trudijo za zdravo duhovno vzdušje.

9. Da se fantje in dekleta nauče zdravih medsebojnih srečanj jim je treba dati za to možnost takšnih srečanj in jih nanj tudi primerno pripraviti. Priložnosti za to se jim nudijo v družinskem in župnijskem okolju (župnijski prazniki, mladinske prireditve, pevska društva, gledališki krožki amaterjev, razgovori, kulturni krožki). V ta namen je treba posvetiti posebno skrb dobro pripravljenim plesnim vajam za redne družabne prireditve.

10. Kadar se imata fant in deklica rada, naj bi bila tega vesela, brez drugotnih namenov ali pa zaskrbljenosti glede tega čustva. Vzgojitelji ne smejo tega gledati kot neko zlo, ki ga ni mogoče preprečiti, pa tudi ne kar tako kot priložnost za greh. Seveda je treba mladim fantom in dekletom priložnost tudi z vso jasnostjo povedati, da pravo prijateljstvo in zveza zahtevata neko zrelost, ki jo takšni prezgodnji odnosi močno ovirajo. Hkrati je pa treba mladostnikom tudi pokazati,

Beli sneg vabi mladino

kako lepo je čustvo, kadar se on in ona resno prizadevata, da bi svoj »flirt« spremenila v resnično ljubezen.

11. Tako za zakonce kot za samske ljubezen ni samo nekaj vzvišenega in hkrati strah vzbujajočega: je tudi odločilne važnosti v njihovem življenju. Ljubezen se more polno razvijati samo v živi zvezi z Bogom in v sodelovanju z njegovo milostjo. Prva in najvažnejša dolžnost dušnih pastirjev je vzgajati mladostnike k čutu medsebojne odgovornosti in jim kazati pot k resnični ljubezni s tem, da jih navajajo h kreposti in molitvi ter da jih osebno vodijo v spovedi in jih vzpodbujajo k sodelovanju pri božji daritvi.

ODVRAČATI OD SLABIH POTI

1. Psihološko in teološko je napačno gledati v nečistosti samo iskanje nedovoljenega spolnega užitka. Nečistost je v nasprotju s čistostjo zgrešena raba, se pravi človekova zloraba spolnosti. Nečist je tudi že, kdor zlorabi spolnost samo v mislih, ki jo včasih lahko spremenijo pogledi, besede, domišljija in podobno.

2. Če hoče vzgojitelj mladostnika odvrčati od slabe poti, mu mora pokazati, da je do njega poln razumevanja in da mu hoče pomagati. Mladostnik se bo zaupal tistemu, o katerem ve, da bo pri njem dobro sprejet in resno vzlet ter da bo našel vzpodbudno besedo in pomoč tudi in (predvsem), kadar je storil kaj slabega. V vzgojitelju išče dobrote in odločnosti, ne pa mehkojne čustvenosti in popuščanja, ki mu je odvrtno.

3. Mladostniki pogosto zaidejo na slabo pot, ker je bila ulica tista, ki jim je posredovala spolni nauk, seveda v malo zdravi obliki, ali pa ker so o tem slišali govoriti odrasle na obžalovanja vreden način. V takem primeru jim je težko posredovati zdravo gledanje na spolnost, vendar pa mora vzgojitelj to z vsemi sredstvi poskusiti. Takšno zdravo gledanje je prvi pogoj, če naj kdo zapusti slabo pot in pride na dobro. Dokler je ta pogled zmaličen, bodo vsa morebitna protisredstva neučinkovita oz. vsaj ne za dolgo časa učinkovita. Najprej je treba izčistiti ta pogled, ki bo kazal v čistosti nekaj pozitivnega. Samo zdrav pogled na spolnost da mladostnikom moč, da kljub padcem ne ostanejo v nečistosti.

4. Če naj se mladostnikom učinkovito pomaga v boju proti nečistemu grehu, jih je treba prepričati, da se grehu od vsega početka morajo ustavljati. Razlog za to je v naravi spolnega nagona samega, ki kmalu noče poznati nobenega gospodarja nad seboj in človeka usuznji.

5. Discipliniranost domišljije igra pri tem posebno važno vlogo, ker je danes prav domišljija bolj kot kdaj prej ogrožena zaradi tolikega čtiva in drugih socialnih komunikacijskih sredstev. Zato je treba mladostnike navajati k temu, da se bodo zavestno čuvali tistega čtiva in tistih predstav, ki bi mogle biti nevarne za njihovo čistost. Sklicevati se na moralni čut, je pogosto mnogo bolj učinkovito sredstvo kot pa opozorila in prepovedi. Pozitivna bramba mladine je za odrasle dolžnost, za mladostnike pa velika dobrota.

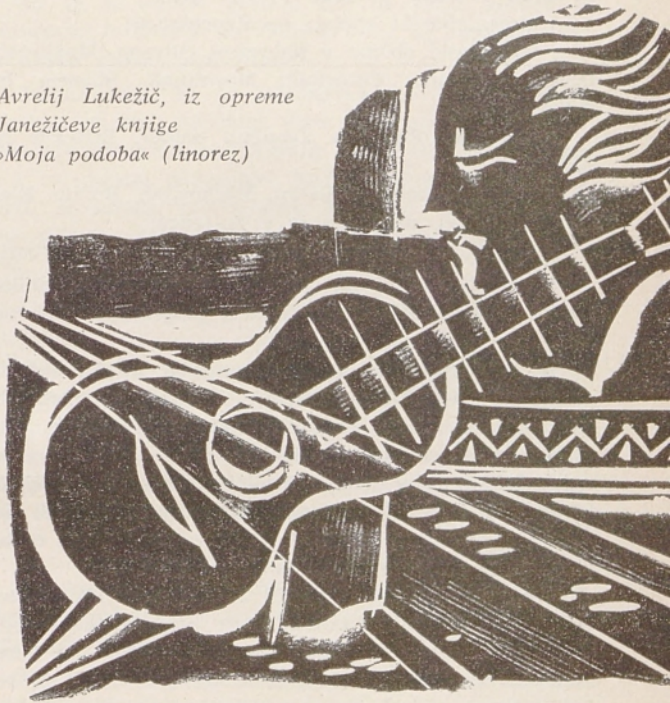
6. Tisti, ki si resno prizadeva za čistost in jo po padcu spet skuša dobiti nazaj, razodeva zadržanje, ki odkriva čistega človeka. Če se nam posreči, da smo mladostnikom to dopovedali, smo jim dali neprecenljivo pomoč. Po grehu bodo našli v tej misli vzpodbudo, da ne zgube poguma, temveč se vedno znova dvignejo.

7. Spovedniki morajo vedeti naslednje: So še mladostniki, ki ne greše proti čistosti. Neumestna vpraša-

nja bi zatorej takšni lahko smatrali za žalitev ali pa bi vzbudila njihovo radovednost. Teološko je zmotno imeti nečisti greh za največji greh. Ne sme se pozabiti, da spolni prestopki pri mladostnikih pogosto izvirajo iz moralnih in fizičnih težkoč ali pa iz okoliščin, ki niso od njih odvisne. Ni primerno, če se jih strogo pokara, treba jim je marveč pokazati veliko razumevanje. Pastoralno ni prav, kazati za ta greh sumljivo zanimanje. To bi bil znak, da manjka zrelosti. Skrbeti je treba zlasti za to, da se boj za čistost vključi v celoten pozitiven proces osebnega dozorevanja in osebne predaje v božje roke. Tako bo mladostniku res pomagano.

8. Izredno važno je, da mladostnik, ki je grešil, a je odločen delati pokoro, more prejeti potrebne moči v presveti Evharistiji. Zelo pogosto ni mogoče z gotovostjo trditi, da je bil kakšen nečisti greh res smrtni greh. Zato naj dušni pastirji mladostnike uče naslednjega zadržanja: Storil sem smrtni greh in se bom šel takoj spovedat. Če pa ne morem z gotovostjo trditi, da je storjeno res smrtni greh, obžalujem svoj greh in bom šel

*Avrelj Lukežič, iz opreme
Janežičeve knjige
»Moja podoba« (linorez)*

pri prvi sveti maši k obhajilu. — Toda tudi v takšnem primeru je treba nasvetovati mladostniku, naj se tega greha pri prvi spovedi iskreno spove. Ta obtožba je važna za to, da ob tej priliki obnovi svoj trdni sklep, da se hoče vnaprej resno truditi; hkrati mu bo pa tudi pomagala, da se nauči pravilno ceniti zakramentalno milost sv. spovedi, ki ni bila neobhodno potrebna, obenem pa je ustvarjena tudi priložnost za tako potrebno duhovno vodstvo.

Na ta način mladostniki ne bodo v nevarnosti, da bi podcenjevali grehe proti čistosti. Če pa so grešili, jim bo dana učinkovita pomoč, da ne bodo več padli v greh, ker vedo, da se bodo morali prej spovedati, predno bi spet smeli k obhajilu. Nasprotno, našli bodo pogum, da se tako čimprej znova spet dvignejo in jim ne bo treba pogrešati moči, ki jo nudi kruh življenja.

ZGODOVINA SLOVENSKEGA ŠOLSTVA

MAKS ŠAH

Po objavi zakona za slovenske šole je preteklo že nekaj let, a slovenske šole še niso popolnoma urejene. K številnim členom zakona so potrebni dekreti, ki pa le počasi prihajajo. Preteklo je že pet let, a še ni vseh dopolnilnih določb.

Kaj je bilo doslej storjenega? Za osnovne šole je izšel Dekret predsednika republike števil. 478 z dne 15. marca 1964, ki pravno ustanavlja na Tržaškem naslednje osnovne šole:

v tržaški občini: pri Sv. Jakobu, Sv. Ivanu, v ulici sv. Frančiška, ulici Donadoni, v Rojanu, pri Sv. Ani, v Skednju, Barkovljah, na Katinari, Opčinah, Bazovici, Gropadi, Trebčah, Proseku in Sv. Križu;

v repentaborski občini: na Repentabru;

v nabrežinski občini: v Nabrežini, Štivanu, Medjivasi, Devinu, Sesljanu, Cerovljah, Mavhinjah, Slivnem in Sempolaju;

v zgoniški občini: v Zgoniku, Saležu, Briščkih in Gabrovici;

v dolinski občini: v Dolini, Mačkovljah, Borštu, Ricmanjih, Domju, na Pesku in v Boljuncu;

v miljski občini: v Štramarju in pri Sv. Barbari.

8. oktobra 1965 pa je izšel Dekret predsednika republike števil. 1287, ki določa učni program za osnovne šole.

16. novembra 1964 je bil prav tako sprejet Dekret predsednika republike, ki določa 100 stalnih učiteljskih mest na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem. Na razpis za ta mesta pa še po dveh letih moramo vedno čakati. Tako morajo številni učitelji, ki službujejo že od leta 1945 dalje na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem še vedno čakati, da si bodo uredili svoj osebni položaj, da bodo postali stalni učitelji.

Pokrajinski šolski svet je 21. januarja 1965, števil. 1812/1 določil koliko stalnih mest pripada vsaki šoli. Danes je določeno slovenskim osnovnim šolam na Tržaškem 100 stalnih mest. Prepričani pa smo, da če se bo število otrok dvigalo, se bo moralo dvigniti tudi število stalnih učiteljskih mest na posameznih šolah. Ni pa še pravno določeno število didaktičnih ravnateljcev. Danes jih sicer praktično obstaja petero, vendar pa je treba to število pravno ustanoviti in nanje imenovati stalne in ne le poverjene ravnatelje. Prav tako je odprto vprašanje pravne ustanovitve šolskega nadzornika za osnovne šole. Šele ko bo opravljen natečaj za 100 učiteljskih mest, ustanovljena didaktična ravnateljstva in nanje imenovani stalni ravnatelji ter osnovnošolski nadzornik, tedaj bomo lahko rekli, da je slovensko osnovno šolstvo pravno urejeno.

Srednje šole. Z Dekretom predsednika republike z dne 30. marca 1962 so bile ustanovljene srednje šole v ulici Frausin (Sv. Jakob), v ul. Caravaggio (Sv. Ivan), v ulici Montorsino (v Rojanu), na Opčinah, v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Križu in v Dolini. Srednja

šola je tudi na Proseku in je v proučevanju postopek, da postane tudi ta šola samostojna. Nekdanji trgovski tečaj na Katinari, je postal oddeljena vzporednica svetoivanske srednje šole (odlok Prosvetnega ministrstva z dne 9.XII.1964, števil. 19085; Šolsko skrbništvo pa je javilo svetoivanskemu ravnateljstvu, dne 2. julija 1965, števil. 8328/C/22-MES, da združitev nastopi od 1. oktobra 1965 dalje.)

Za vse srednje šole je bil izdan Dekret predsednika republike števil. 1099 z dne 26. maja 1965 in določa: predmetnik in učni program za srednje šole s slovenskim učnim jezikom. Predmetnik je naslednji:

P r e d m e t i	Število tedenskih ur: in razredi		
	I.	II.	III.
A) Obvezni predmeti			
Verouk (1)	1	1	1
Italijanščina	6	6	5
Slovenščina	6	6	5
Zgodovina, državlj. vzgoja in zemljepis	4	4	4
Tuji jezik	2	3	3
Matematika	3	3	3
Znanstvena opazovanja in osnove			
prirodopisa	2	2	3
Umetniška vzgoja	2	2	2
Tehnične aplikacije	2	—	—
Glasbena vzgoja	1	—	—
Telesna vzgoja	2	2	2
Skupaj obveznih ur:	31	29	28
B) Neobvezni predmeti			
Latinščina (2)	—	—	4
Tehnične aplikacije	—	2	3
Glasbena vzgoja	—	1	1
Skupaj (3)	31	29-30	28-29
		31-32	31-32
			33-35
			36

Za vsako srednjo šolo je še potrebno določiti število stalnih stolic in predmetnih skupin. 18. oktobra 1966 je prosvetni minister predložil vladi v odobritev stolice. Isti predlog določa tudi pogoje za ustanovitev stolic in stalnih mest in učno obveznost posameznih profesorjev. Drugi načrt pa govori o državnih izpitih za habilitacije za poučevanje na slovenskih srednjih šolah in so določene natečajne skupine. Podrobnih določil še ni, ker še dekret ni bil objavljen. Ko bo določeno, koliko stalnih stolic pripada vsaki srednji šoli, bo razpisan natečaj za te stolice in šele takrat si bodo profesorji uredili svoj osebni položaj.

(1) Glej Zakon 5. junija 1930, števil. 824.

(2) Izpit iz latinščine je obvezen za kandidate, ki se odločijo za klasični študij.

(3) Celotno število ur se razlikuje z ozirom na izbiro neobveznih predmetov.

DEVETLETNO ŠPORTNO DELOVANJE MED SLOVENSKO MLADINO

RAZGOVOR S PROF. PAVLETIČEM

Pred devetimi leti ustanovljeno športno društvo Bor je bilo za svoje pionirsko delo med slovensko mladino na Tržaškem nagrajeno z najvišjim slovenskim športnim odlikovanjem — Bloudkovo plaketo. To odlikovanje so uvedli pred enim letom in se za sedaj podeljuje tudi starejšim športnikom, športnim popularizatorjem, vadi- teljem in društvom, ki so se odlikovali v preteklih desetletjih in niso za to dobili skoro nobenega formal- nega priznanja. Tako je letos bil nagrajen s plaketo tudi mentor slovenskega športa pisatelj Drago Ulaga.

Bloudkovo plaketo so predsedniku Bora gospodu Dušanu Košuti izročili na slovesni svečanosti 26. no- vembra letos v Ljubljani. Ob tej priložnosti smo zapro- silili za razgovor enega izmed ustanoviteljev in najvne- tejših članov Bora, vsestranskega profesorja Bojana Pav- letiča. Srečali smo ga na tržaški radijski postaji, ko se je ravno pripravljal, da se loti svoje vsakodnevne športne oddaje. V kratkem razgovoru smo zvedeli o Boru marsikaj zanimivega, kar je še neznano širši jav- nosti, o bojih in težavah, uspehih in priznanjih dvesto- članskega društva, ki se je v devetih letih svojega ob- stoja prerinil med pet najmočnejših športnih združenj tržaške pokrajine.

Gospod profesor, na kaj ste se najprej vrgli, ko ste leta 1957 ustanovili Bor?

Začeli smo s telovadbo, vendar pa smo šli v širino šele po ustanovitvi sekcij za odbojko in namizni tenis, sledila je še atletika in nazadnje košarka. Danes imamo 130 aktivnih atletov, ki so registrirani pri Italijanskem Olimpijskem Odboru in ki torej lahko tekmujejo v italijanskih prvenstvih in na raznih turnirjih. Odboj- karski odsek ima tri ženske ekipe, od katerih se je ena prebila v prvo italijansko ligo in predstavlja enega najvidnejših dosežkov vsega društva, in dve moški ekipi, od katerih je ena v drugi državni ligi. S košarko smo praktično šele začeli, zato tekmuje ena ekipa v deželnem promocijskem prvenstvu, druga pa med mla- dinci. Telovadni odsek se bavi z dopolnilno telovadbo za šolske otroke in teh je približno petdeset.

Gospod Pavletič, če sem prav štel, imate pet odboj- karskih, dve košarkarski ekipi, telovadno šolo, atletske skupino in več namiznoteniških igravcev; kdo vse te fante in dekleta vadi in trenira? So morda to bivši igravci?

Z velikim trudom in materialnimi žrtvami smo vzgojili petnajst diplomiranih trenerjev, ki imajo vsi za seboj specializirane tečaje na raznih šolah v Slove- niji in Italiji. Zato lahko rečem, da je naše delo nadvse resno in brez tistih pretiravanj, ki mlademu človeku več škodijo, kot koristijo. Seveda je treba fante večkrat miriti in brzdati v njihovi vnemi po

večjih uspehih. Tako smo se morali celo poslužiti opo- mina, da smo omejili navdušenje pingponašev, ki so nekaj časa trenirali pozno v noč: potem so seveda prihajali veliki računi za električni tok in tudi starši so bili zaskrbljeni. Zelo se trudimo za resnost in sku- šamo vcepiti našim fantom pravo športno zavest, do- stojnost in športno prenašanje poraza. Zato ne trpimo grobosti in prerekanja. Naši trenerji pa ne ostajajo samo doma, ampak nudijo svojo strokovno pomoč več mlajšim okoliškim društvom.

Če se ne motim, gostuje Bor od vsega začetka v telovadnici in igriščih na Vrdelski cesti. Ali vam prostori za toliko članov zadostujejo?

Povem vam, da je telovadnica na Vrdelski cesti zasedena od treh popoldne skozi do enajstih zvečer, da košarkaši trenirajo na Opčinah in da imamo treninge še v eni mestni telovadnici. Problem prostorov je torej pereč in seveda brezizhoden. Skušamo si pač poma- gati na razne načine, vse to pa zahteva precejšnja sred- stva.

Gospod profesor, kaj vam je pri Boru najbolj pri srcu?

Najbolj me preseneča in mi je najbolj pri srcu idealnost in požrtvovalnost teh naših fantov in deklet, ki so za uspeh društva mnogo dali in dajejo tudi iz lastnega žepa. Da si priskrbimo neobhodno potrebna materialna sredstva, so se vsi obvezali, da zastonj de- lajo na družabnih prireditvah, ki jih društvo organi- zira.

Ker ste že omenili sredstva, si predstavljam, da imate s temi kot vse ostale slovenske organizacije, naj- več težav, kajne?

Finance nam seveda od vsega začetka povzročajo največ skrbi. Če pomislimo samo, koliko zahteva že samo sodelovanje moške in ženske odbojkarske ekipe v državnem prvenstvu, dekleta morajo potovati celo

v Palermo, si lahko predstavljate, koliko znese še vse ostalo, vzgoja in izpopolnjevanje trenerjev in vadiateljev, gostovanja, neobhodno potrebna oprema, obleke itd. Dotacij s strani CONI-ja in oblasti imamo zelo malo in te šele v zadnjem času, sami si pa pomagamo z družabnimi prireditvami, kot sem že omenil, sedaj pa so se začeli oglašati tudi posamezniki, kar je hvaljevredno in ohrabrujoče.

Že od začetka je Bor nizal uspeh za uspehom, bi nam hoteli, gospod Pavletič, povedati, kateri so bili doslej največji dosežki društva?

Vsekakor uvrstitev ženske odbojarske ekipe v prvo ligo državnega prvenstva in moške ekipe v drugo ligo. Dejstvo, da sta bila dva igravca naše odbojarske ekipe izbrana v državno reprezentanco, še potrjuje ta uspeh. Nadalje uspehi naših namiznoteniških igravcev, zlasti Borisa Košute, ki se mu je prav v zadnjem času posrečilo pretolči se v prvo kategorijo in doseči mesto v državnem moštvu. To je nedvomno največji individualni uspeh našega člana. Med ostalimi namiznoteniškimi igravci pa bi omenil še Karla Tomšiča in Adrijana Tavčarja. Vsakoletni uspeh in seveda izreden napor so

naši športni tedni zamejske mladine. Na letošnjem je sodelovalo več kot 1200 mladincev, ki so v nekaterih panogah dosegli prav dobro kvaliteto. Kot uspeh lahko omenimo še, da je Bor na letošnjem občnem zboru Italijanske Federacije za odbojko dobil, po doseženih rezultatih v preteklem letu, drugo mesto.

Gospod profesor, kaj pa načrti? Imate morda v mislih ustanovitve novih odsekov?

Praktično smo pred ustanovitvijo plavalne sekcije, ki bo izpolnila veliko vrzel našega društva, ker se nam bo tako odprla pot v plavalni bazen. Na splošno prigo-varjanje mislimo tudi na nogometno ekipo.

Oprostite, če vas prekinem, morda niste preveč naklonjeni nogometu?

Nimam nič proti nogometu kot igri, mnogo pa bi lahko govoril proti vzdušju in navadam, ki vladajo v nogometnem ambientu in ki mladega igravca pokva-rijo in odvrtačajo od športnih idealov in ciljev. To je opazno tudi v naši bližini.

Dovolite, gospod Pavletič, še eno nekoliko polemično vprašanje v zvezi s problemom italijanskih članov v slovenskih športnih društvih: ali bi se Bor branil sprejeti italijanskega športnika med svoje člane?

Mi se ne branimo nobenega Italijana, pogoj pa je, da zna govoriti ali da se navadi govoriti slovensko.

In za zaključek, profesor Pavletič, kaj predstavlja za Bor podelitev Bloudkove plakete?

Priznanje za športno delo med slovensko mladino na Tržaškem in za doprinos pri zblizevanju mladine obeh narodov tega ozemlja.

Dovolite mi, gospod profesor, da v imenu bravcev Mladike čestitam vodstvu in članom društva za podeljeno nagrado in vam voščim še mnogo uspehov med slovensko mladino.

STANKO JANEŽIČ

*Knjiga,
moja prijateljica,
pozdravljena*

Dan se je zožil. Noč se je raztegnila in nas potisnila v izbe. Morali smo prižgati luč. Že prej smo zakurili peč: Tih je in toplo in prijetno.

In luč sveti. Da lahko beremo. Mohorjevke leže pred nami in druge knjige: povestice, zgodovine, znanstveni izsledki, vodilo za duha in telo, življenjska teorija in praksa, povabilo k dobri volji.

*Rad gledam lepo sliko in prizor, rad poslušam pe-
pevko, vendar mi je najdražja knjiga.*

Tako nevsiljiva je ob meni in tako zvesta.

*Pogovarjam se, razmišljam, ugovarjam, pritrjujem,
spodbujam in se zahvaljujem. Včasih vse hkrati.*

Potem se umaknem. Da je novo srečanje tem lepše.

Knjiga, moja prijateljica, pozdravljena!

*Praznega me napolnjuješ. žalostnega me tolažiš, za-
skrbljenega vedriš.*

*Tvoja modrost je studenec brez dna. Tvoja dobrota
nima meja. Tvoja lepota je nebesno zrcalo.*

Moja knjiga, ostani z mano.

Lepa, čista, resničnostna.

S teboj bom rasteł, s teboj bom živel.

PROFILI: **A. HARRIMAN**

»Ko me bodo upokojili, bom pričel pisati spomine na doživetja, ki jih je bilo moje življenje prepolno. Vendar pa se bojim, da pisanja ne bom dokončal, kajti večino prostega časa bom porabil za potovanja«, je dejal Averell Harriman na sprejemu, ki so ga priredili v New Yorku pred dobrim mesecem ob priliki njegove petinsedemdesetletnice. Nikakor pa ne smemo pričakovati, da so se gostje nasmehnili slavljenčevim besedam, čeprav je sedanji Johnsonov potujoči veleposlanik prepotoval že nešteto krat vse celine sveta in ima za sabo milijone prevoženih kilometrov. Kljub petinsedemdesetim letom in vsakodnevnim naporom je Averell Harriman še sila čil, svež in vedno pripravljen, da brez predhodnega obvestila odleti s posebnim letalom na razgovore na skrajne predele sveta.

Težko bi bilo naštetih politične in diplomatske funkcije, ki jih je Harriman opravil v svojem življenju. Bil je veleposlanik v Moskvi in Londonu, vodja Marshallovega načrta, minister za trgovino, svetovalec treh predsednikov, vodja delegacij, posrednik pri meddržavnih sporih. Edinole za časa Eisenhowerjeve uprave je bil Harriman na »političnem dopustu«. »Kajti general«, je dejal Harriman na sprejemu, ki ga je priredil Bob Kennedy, »se je opiral na teorijo: pred menoj je bil svetovni potop.«

Prav družina Kennedy je letočemu Averellu pomagala, da se je zopet pojavil na političnem obzorju. Republikanci so leta 1952 nanj pozabili, poleg tega pa ga je pri guvernerskih volitvah za državo New York premagal Rockefeller. Toda ta dva udarca ga nista strla. Morda je bil celo zadovoljen, da se je otrešel skrbi javne uprave, saj je večino svojega življenja preživel v širšem svetu mednarodne politike. Poleg tega mu »politični dopust« ni prizadel večjih težav. Vrnil se je na mesto predsednika velike železniške družbe, ki mu jo je zapustil na začetku stoletja oče. Njegove bančne vloge so tedaj znašale nad šestdeset milijard lir.

Toda Harriman ni mogel mirovati. Njegov značaj se ni mogel zadovoljiti z mirnim družinskim življenjem. Na demokratskem zasedanju v Los Angelesu je potegnil s Kennedyjem in mu skozi dolgo volilno kampanijo stal ob strani. Mladi predsednik se mu je za pomoč želel zahvaliti s podelitvijo upravnih nalog. Toda nemirni Harrimanov duh se s tem ni mogel zadovoljiti. Osebni prijatelj najvidnejših osebnosti: Churchilla, Roosevelta, Stalina in Hruščeva, si je želel širom v svet. Želja se mu je tudi izpolnila, saj je od tedaj večino svojega časa preživel na potovanju. Bil je v Laosu, ko so podpisali pogodbo, v Ženevi, ko so omejili število nuklearnih poskusov, v Indiji za časa spopadov med Rdečo Kitajsko in Indijo, ponovno v Indiji, ko sta se spopadli Indija in Pakistan, nato v Vietnamu, v Santu Domingu. Kjerkoli je bilo politično ozračje napeto in so bili Američani prisotni, tudi Harriman ni manjkal.

Averell Harriman debatira, poslušaja, predlaga, miri in si prizadeva, da bi speljal do kraja pogajanja, ki jim prisostvuje. V vsakem trenutku je pripravljen intervenirati in se prepeljati z letalom v najoddaljenejše kraje. Razumljivo je, da se tudi Johnson poslužuje njegovih sposobnosti in nasvetov. Na razpolago mu je dal osebno nadzvočno letalo, ki ga prevaža iz kraja v kraj. Res je, da je predsedniško letalo mnogo bolj udobno od navadnih potniških letal in da je opremljeno s posteljo, študijem, salonom, kopalnico in kuhinjo, vendar pa je letalo vendarle letalo in je človek po šestdeseturni vožnji, ko je prepotoval desetisoče kilometrov nujno utrujen in si zaželi mirnega družinskega življenja. Morda velja to za vse ostale ljudi, toda za Harrimana prav gotovo ne.

SASA RUDOLF

PESEM V GORICI

TEKMOVANJE »SEGHIZZI«

Mednarodno tekmovanje zborov, ki ga organizira zbor C. A. Seghizzi iz Gorice je bilo letos že peto. Ta posrečena iniciativa goriškega zbora je tako postala lepa nova tradicija. Tudi letos so se na odru goriške telovadne dvorane vrstili zbori treh obmejnih dežel Avstrije, Jugoslavije in Italije in v prijateljskem vzdušju tekmovali v polifonskem in folklornem petju. Horamo tudi omeniti prisotnost slovenskih zamejskih zborov iz Celovca in Trsta. Tudi letos je nastopilo nekaj zelo dobrih zborov med temi nekaj novih, vendar ni bilo opaziti med poslušavci pravega navdušenja kot prejšnja leta; tudi obisk ni bil takšen kot smo ga bili vajeni. Morda bi tekmovanje bolj pritegnilo, če bi se odigralo v okviru sejma sv. Andreja kot doslej. Vrstni red nastopov bi bil lahko drugačen, tako da bi na zaključnem večeru nastopili najboljši ansambli. Motilo je tudi slabo napovedovanje. Gotovo bi bilo mogoče najti v vsej Gorici koga, ki bi poleg italijanščine znal vsaj prečitati naslove in imena nemških in slovenskih tekmovalcev.

CECILIJANKA 66

God sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe, smo letos v Gorici proslavili z zelo uspešno Cecilijanko. K uspehu je pripomoglo predvsem lepo število zborov, ki so se odzvali vabilu Slovenske katoliške prosvete, pa tudi dostojna višina njihovega izvajanja. Zastopane so bile skoraj vse okoliške vasi (Števerjan, Rupa-Peč, Doberdob) nekatere celo v dvojni zasedbi (Štandrež, Štamber) ; mesto pa so predstavljali trije zbori. Prvič je natopil zbor »Fantov izpod Grmadex«, izven tekmovanja pa smo ob zaključku lahko slišali zbor iz Mirna z onstran meje. Vsak zbor je odpel po dve pesmi, v glavnem so bile to narodne pesmi, nekatere v novih priredbah, tako da so bile skoraj vse primerne za zmogljivost vsakega zbora. Povezavo med posameznimi nastopi sta poskrbela Viktor Prašnik in Marilka Korsič; nastopi so si sledili v pravilnem ritmu, tako da je prireditev lepo potekala.

Komisija iz Trsta, ki so jo sestavljali g. D. Jakomin, dr. Z. Harej in prof. Mamolo je ocenila kot najboljši zbor »Lojze Bratuž«, ki ga vodi g. Stanko Jericijo. Predsednik Z.S.K.P. dr. K. Humar pa je ob zaključku vsem zborom poklonil diplomo.

Ako pomislimo, da je na prireditvi nastopilo nad dve sto petdeset pevcev, v veliki večini mladih, enajst pevovodij, in da je občinstvo natrpalo dvorano Katoliškega doma, moramo biti res zadovoljni in hvaležni vsem, ki so pri prireditvi sodelovali. Veseli smo tudi nad resnično visoko umetniško ravnijo vseh pevskih zborov.

S. K.

VELIKA SKRIVNOST LJUBEZNI

Znan je izrek svetega Pavla: »VSE MINE, SAMO LJUBEZEN OSTANE«. In res je ljubezen velika zakladnica človeškega humanizma, ki se je začel izoblikovati v temo oviti človeški pradavnini in je že po svoje zaživel na starih, elegantnih, smehljajočih se egipčanskih kipih, se razživel in razrasel v klasični Grčiji in se prelil v krščanstvu v globoko in široko normo o svetu in življenju. Danes, v pluralistični dobi, ko se na svetu, ki je postal majhen in ozek, sproščajo najraznovrstnejše ideje, ko se širom sveta križajo gibanja in protigibanja, sile in protisile, je še posebno važno, da se spomnimo na humanistično dediščino Egipta, antike in njeno poglobitev v krščanstvu. Zakaj edino LJUBEZEN, edino plemenit humanizem, ljubezen do človeka, sveta in skrivnostnega vesolja lahko oplemeniti človeštvo, ga obvaruje vesoljne smrti in popelje v večno življenje.

V prepirih o ideologijah ali umetnosti je tako, kot v vseh prepirih za mnenja. Dokler ne ljubimo drug drugega, se ne moremo razumeti. Dokler ne ljubimo človekove drugačnosti, ne moremo biti ljudje dobre volje in plemenitih čustev. Ljubiti pa pomeni oditi iz zunanjega dožemanja sveta v poglobljeno notranjost, najprej v svojo lastno poglobljeno notranjost in potem v notranjost drugih. In tedaj moremo dojeti, da vsa raznorodnost sveta, ves njegov pluralizem prija naši duši, jo krepi, plemeniti, razveseljuje. Nikoli nisem mogel razumeti, kako se v tako raznovrstnem svetu morejo ljudje odločiti za eno edino in samo idejo in ožigosati vse drugačno za pekel. Naši komunisti so pretvorili srednjeveški lov na čarovnice in hitlerjansko pobijanje judovskega naroda v uničevanje nekomunistične drugačnosti, najhujša psovka je danes imperialist in emigrant, ne da bi znali ugotoviti, kaj je danes imperIALIZEM

in iz kakšnih globinskih vzrokov je ta ali oni emigrant, torej morda upornik proti skupinam, ki ne priznajo človekove drugačnosti.

Med nami žive ljudje, kvalitetni pisatelji, javni delavci, ki ne ljubijo pesmi, ki jih je napisal Japonec ali Grk ali Francoz, ker mislijo, da je ljubezen vredna le vsega slovenskega.

Vendar je ljubezen nekaj mnogo večjega, ljubezen je resničen internacionalizem, v katerem pa vsak narod in vsako posameznikovo čustvo zažari v najplemenitejših barvah.

Nobelov nagajenec Hesse je popolnoma določno povedal, da ljubi Dostojevskega drugače kot Goetheja, toda da bi mu bilo nemogoče izpovedati, katerega ljubi bolj. Ljubimo pač tam, kjer moremo pripadati, prisluh-niti, razumeti.

Med nami žive ljudje, ki ne razumejo ničesar in v resnici ne ljubijo ničesar. To so nesrečni ljudje, polni kompleksov in nezadovoljstva, ki ga izlivajo na svet. Namesto, da bi se borili za priznanje in toleriranje človekove drugačnosti, za novo podobo sveta, namesto da bi surovosti, napake in anomalije sveta ošmešili in izbičali (šiba božja) v pravem humanističnem in krščanskem smislu, se vdajajo zamejenim programom, majhnim muhavostim in neznatnim slučajnostim.

V nasprotju s takim negativnim dožemanjem sveta je LJUBEZEN totaliteta, totalno dožemanje sveta v plemenitem in čistem. Ljubiti ne pomeni ljubiti objekte, temveč so objekti, kot spet pravi Hesse, dobrodošel pregib za našo dušo, ki pusti ljubezni, da svobodno kroži in jo oplaja.

Naš svet je milljiv, toda sveti Pavel nas je poučil skupaj z Jezusom: »VSE MINE, SAMO LJUBEZEN OSTANE!«

JOSIP KRAVOS

Tročilo

Čujte, kaj mi je moj ded naročal:
prišli bodo novi časi,
vse se bode spremenilo;
takrat to imej vodilo:

zmirno sprejmi nove čase,
živi, ljubi in za zlo odpuščaj,
da v duši ti bo boljše,
da boš srečen in dobre volje.

Učil me oče je ljubeče
v naši sladki govorici:
čuvaj dom in rod svoj
in bodi zvest resnici.

Goreče mi je govorila mati:
v svetu vse se spremeni.
vse prihaja in odhaja,
le zvon vedno enako se glasi in vabi;
tega, sinek moj ne zabi!

Koncem novembra je imel srednješolski odsek Slovenskega kulturnega kluba svoj redni letni občni zbor. Za ta dogodek je vladalo veliko zanimanje, kar pomeni, da je klub živ.

Najprej so poročali odborniki o življenju kluba v preteklem letu, nato pa so izvolili nov odbor in sicer:

za predsednika Petra Suhadolca s klasičnega liceja;

za podpredsednika Ivana Peterlina s klasičnega liceja;

za tajnico Natašo Sosičevo s trgovskega zavoda;

za organizacijskega tajnika Marijana Kravosa z znanstvenega liceja;

za blagajnika Robija Hrovatina z Volte;

za odbornico Alenko Peric z učiteljskega.

Revizorja sta Ivo Sosič in Janko Prešeren.

Iz razgovora, ki smo ga imeli z odborniki, je razviden pregled življenja te naše organizacije. Razgovor je prenašala tudi tržaška radijska postaja.

So v klubu samo srednješolci? smo vprašali dosedanjega predsednika, letošnjega maturanta na klasičnem liceju, Iva Sosiča.

Da, v glavnem so v tem odseku samo srednješolci, ker imajo akademiki svojo sekcijo kluba. Vendar nekateri akademiki, ki so preživeli pretekla leta med srednješolci, prihajajo še vedno med nje, čeprav so že na univerzi. Razen tega je med nami tudi nekaj mladih delavcev, uradnikov in učiteljev.

Kakšen krog je klub zajel? smo vprašali tajnico kluba, Natašo Sosičevo.

Klub je zajel precej širok krog slovenske mladine. Naši sobotni večeri so postali tradicionalni, tako, da se mladina že iz neke notranje nuje in potrebe snide v naših prostorih v ulici Donizetti.

Ali je to samo srečanje ali kaj več?

Skušali smo združiti koristno s prijetnim. To se pravi, da smo imeli vsako soboto predavanja, predavanja s skioptičnimi slikami, filme, literarne večere, bralne predstave itd. Po predavanjih se je razvila prijetna družabnost, ob posebnih prilikah tudi ples. V preteklem letu smo imeli 39 večerov z najrazličnejšimi predavanji.

Katero prireditev imate za najbolj uspelo v pretekli sezoni? smo vprašali organizacijskega tajnika Marjana Kravosa.

Najbolj uspela prireditev v pretekli sezoni je bil gotovo tabor slovenske katoliške mladine v zamejstvu. Vsaki dve leti ima namreč mladina s Tržaške, Goriške in s Koroške skupni tabor. Letos smo

prevzeli organizacijo mi v Trstu. Pomagale so sicer tudi druge mladinske katoliške organizacije, a levji delež je nosil Slovenski kulturni klub. Tabor je odlično uspel. Prvi del je bil posvečen dvema seminarjema: v prvem smo obravnavali narodno-politično pot zamejske slovenske mladine, drugi pa vprašanje kulture in vere med nami.

Na soboto večer je bil sprejem, ki so se ga udeležili najvišji deželni in mestni predstavniki in mladina iz vseh treh pokrajin.

Na nedeljo pa je bil velik tabor na prostem na Repentabru, na katerem so nastopile pevске, folklorne, glasbene in dramska skupina s Koroške, iz Gorice in s Tržaškega. Program je izvajala v celoti mladina. Tabor je zajel lepo število mladih ljudi. Mladina s Koroške in iz Gorice je odšla zelo zadovoljna s tabora domov in vsi smo se čutili med seboj tesneje povezani.

Kakšni pa so vaši načrti za bodočnost? smo vprašali novoizvoljenega predsednika, Petra Suhadolca.

ljenegega predsednika, Petra Suhadolca.

Želimo, da bi bili naši sobotni večeri še bolj privlačni in za vse nas zanimivi.

Želimo, da bi poglobila predavanja naše poznanje slovenske preteklosti in sedanjosti ter svetovne stvarnosti.

Želimo, da bi se naša družabnost še bolj razvila.

Radi bi navezali večje stike z našimi prijatelji italijanske narodnosti in jih seznanjali z našimi šolskimi in mladinskimi problemi in spoznavali njihove.

Želimo delati resno in to v prijetnem vzdušju in prijateljskem razpoloženju.

Poleg tega našega notranjega življenja pa želimo tudi javno nastopiti, kakor smo v preteklem letu, tako s kako predstavo ali drugačno prireditvijo. Naš klub deluje deset let in bi želeli svojemu jubileju posvetiti eno prireditev ter povabiti nanjo svoje starše, vzgojitelje in prijatelje.

PRAZNIK SLOVENSKE PESMI

V nedeljo, 11. decembra je doživela slovenska pesem spet enega najlepših praznikov. Dvanajst zborov jo je pelo z vso ljubeznijo in zvestobo na odru rojanskega Marijinega doma. Prireditev je organizirala Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu.

Dr. Zorko Harej, predsednik Zveze, je pričel prireditev s kratkim pozdravom, v katerem je nakazal pomen takih prireditev, povabil zbere, naj se še dalje z vso ljubeznijo oklepajo naše pesmi, in pozdravil predstavnike slovenskih kulturnih in političnih ustanov ter mestnega župana in številno občinstvo. Mnogi niso našli prostora v dvorani in morala je oditi dobra polovica udeležencev že takoj v začetku domov, mnogi pa so stali v veži pred dvorano in čakali tiste, ki se jim je posrečilo dobiti prostor.

Potem so peli zbori po vrsti: iz Mačkovelj (dirigiral je Dušan Jakomin), od Sv. Ivana (dir. Nada Zerjal), mladinski zbor iz zavoda šol. sester pri Sv. Ivanu (dir. Marija Zupančičeva), zbor z Opčin (dir. Stane Malič), skavtinja (dir. Marica Zupančičeva), zbor z Bazovice (dir. Zorko Harej), s Katinare (dir. Just Lavrenčič), ženski zbor z Rojana (dir. Humbert Mamolo), s Škednja (dir. Dušan Jakomin), skavti (dir. Marica Zupančičeva), Fantje izpod Grmade (dir. Ivo Kralj) in meš. zbor Rojan (dir. Humbert Mamolo).

Dvanajst zborov tedaj. Kvaliteta je bila za prvi nastop te vrste dobra. Za pevce in za občinstvo je bil to eden najlepših večerov, ki smo jih zadnji čas doživeli.

Ob koncu je organizatorjem, pevovodjem in pevcem čestital g. škof. vikar, dr. Škerl in tržaški župan, dr. Franzil.

NOVO PROSVETNO SREDIŠČE NA OPČINAH

Če bo šlo vse po sreči, bomo odprli januarja novo dvorano na Opčinah z društveno sobo poleg nje. Pri Sv. Vincencu opremljajo »Naše ognjišče«, pri Sv. Ivanu pa že stoji velik in lep Marijin dom, in zdi se, da gredo tudi tam dela k zaključku.

Kot prvo je tedaj zdaj na vrsti prosvetno žarišče na Opčinah. Dvorana bo na istem mestu kot je bila nekoč Marijaniška dvorana. Žal, več kot dve leti stara dvorana ni bila uporabna, treba je bilo podreti stavbo do tal. Kdor gre zdaj mimo Marijanišča, opazi, da je poleg stare stavbe zrastle povsem novo poslopje. V zgornjem delu bodo novi prostori za dijaški zavod, spodaj pa je samostojna dvorana.

Tako so končno Opčine dobile prosvetni sedež. Dvorana in društvena soba je odslej naprej namenjena slovenskemu delu openske župnije. Ni več to dvorana zavoda, ampak jo je vzel v najem poseben odbor, da bi služila vsem openskim Slovincem.

Dvorana bo opremljena zelo moderno. V njej bo lepo razdeljena razsvetljava, strop in stene bodo obložene s posebno oblogo, da ne bo v njej odmeva in bo lahko služila za koncerte in da se bo dobro slišala govorica z odra.

Oder bo precej velik in opremljen z novimi avtomatičnimi večbarvnimi reflektorji. Tla v dvorani so viseča, da bo vsak gledavec lahko videl na oder, pokrita pa bodo s posebno plastiko, da bo hoja po dvorani tiha.

Društvena soba poleg dvorane je namenjena mladini, ki se zbira in udeležuje v prosveti, športu in drugih panogah v okviru openske župnijske skupnosti. Soba je namenjena tudi za pevske vaje cerkvenemu pevskemu zboru in morda mladinskemu.

Vsi prostori so ogrevani s centralno kurjavo in bodo zato v zimski dobi prijetno topli.

Tako smo Openci po dolgem času dobili zares lepe in nove prostore, kjer se bo lahko razvijalo prosvetno in družabno življenje.

Poseben openski odbor je prevzel te prostore in z njimi razpolaga. Trenutno je predsednik odbora bančni uradnik, g. Sergej Bandelj. Poleg njega je v odboru nekaj starejših gospodov in nekaj mlajših gospodičen in fantov ter openski gospod župnik.

Že zdaj vabi odbor Opence, da se udeležijo prireditve v dvorani, ko bo možno z njimi začeti. Vabi starše, da bodo pošiljali svoje otroke v društveno sobo, kjer

bodo skupno z nekaterimi našimi profesorji, učitelji in starejšimi Openci gojili šport in pripravljali prosvetne, dramske in družabne prireditve.

Odbor meni, da je skrb za dvorano in društveno sobo zadeva vseh dobro mislečih Opencev. Saj vemo, kako lahko mladina zaide in se nam izgubi. Večkrat prepozno tožimo, ker nismo pravočasno poskrbeli zanjo.

Poskrbeti moramo mladini prostor, da se bo lahko v prijetnem in zdravem okolju udeleževala. Pa tudi starejši Openci naj dobe enkrat lepe prostore, da bodo lahko prebili kak prijeten popoldan v dvorani.

Odbor, ki je vzel v oskrbo dvorano, jo mora opremiti. Opremiti jo hoče zelo moderno, lepo in udobno. Zakaj bi ne imeli enkrat Openci lepih prostorov kot da bi bili taki nerodneži, da je zanje vse dobro. Lepi naj bodo ti prostori, da bomo tem rajši vanje prihajali.

Seveda pa moramo prispevati za to opremo vsi. Vsak Openc po svojih močeh. Stole smo že kupili pred leti — saj se spomnite, da ste zanje darovali. Se vedno so lepi in dobro ohranjeni in bodo tudi v novi dvorani. Vse drugo pa moramo kupiti. Morda ima kdo doma pianino, ki ga več ne potrebuje. Morda bi ga daroval za to našo skupnost ali pa vsaj prodal za nizko ceno; potrebuje ga pevski zbor za vaje. In z denarnimi prispevki priskočite na pomoč!

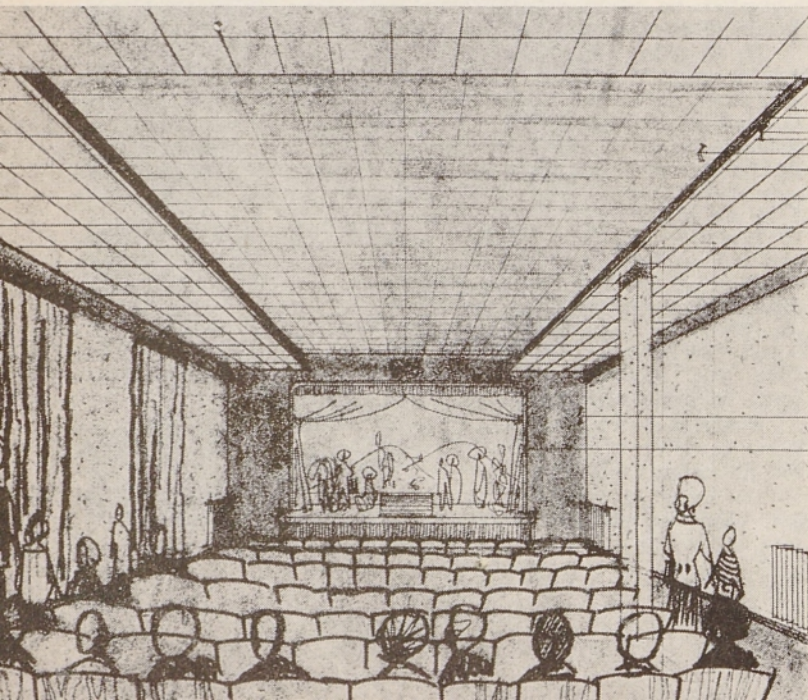
Obiskala Vas bo mladina s prošnjo, da pomagate odboru, da izpelje svojo nalogo. Objavili bomo imena darovavcev in vsoto, tako, da bo vsakdo videl, da je prispeval res za našo skupno opensko zadevo.

Ko bo dvorana dokončana, Vas bomo povabili, da boste sami prostore videli. Zeleli bi, da bi bil dan, ko bomo prvič odprli vrata v to naše prosvetno žarišče, zares slovesen praznik za Opčine.

Openci, gre za našo skupno zadevo. Pomagajte, da bomo uresničili načrt!

jp

Arhitektov načrt kaže, kakšna bo nova dvorana

**SIMONU GREGORČICU
ob 60 letnici smrti**

Slovenski kulturni klub je posvetil sobotni večer 10. decembra pesniku. Predaval je prof. Jože Peterlin. Skioptične slike so pojasnjevale življenjsko pot »Goriškega slavčka«, Nataša Sosič pa je recitirala njegove pesmi.

Mladinski krožek na Opčinah pa je imel Gregorčičev večer v nedeljo, 11. dec. v openskem Prosvetnem domu. Predaval je prof. Vinko Beličič, recitirala pa sta Nataša Sosič in Igor Simonič. Na večeru je nastopil tudi pevski zbor »Gallus« pod vodstvom Ubalda Vrabca s koncertom.

**DVE PISMI O RADIJSKIH
SPOREDIH**

Spoštovani gospod urednik,

Vaša revija, Novi list, Katoliški glas in še nekateri časopisi so v zadnjem času več pisali o radijskem programu postaje Trst A. Meni se je zdelo posebno zanimivo pismo gospoda M. L. iz Trsta, ki ga je Vaša revija objavila v svoji osmi številki. Rad bi se temu gospodu zahvalil, saj je izrazil mnenje mnogih, ki imamo slovensko radijsko postajo za nekako glasilo tržaških Slovencev v živi, govorenji besedi.

O glasbenih sporedih je g. M. L. povedal toliko, da skoraj nimam kaj dodati; morda le to: zdi se mi, da za svoj krog poslušavcev oddaja radio Trst A preveč komorne moderne glasbe. Preveč je teh »skladb za violino in klavir«, za »oboo in

klavir«, »Sodobne glasbe« itd. Zdi se, da slovenskih solistov komorne glasbe v radijski diskoteki ne manjka. A bili bi zadovoljni, če bi na tržaški radio povabili Stanka Kovačiča, Trio Slak, Fante treh dolin, Miho Dovžana...; ni dvoma, da bi ti imeli večji in vsekakor bolj hvalen krog poslušavcev

Se nekaj misli o govornem sporedu. Če izvzamem nekaj prijetnih oddaj, kot so otroške oddaje, folklor, včasih Za smeh in dobro voljo in kaka dramska oddaja, ne slišimo drugega kot predavanja, sama predavanja! Napoved, branje, odpoved — vse en sam ali kvečjemu dva napovedovalca, brez »sigle«, brez vsakega dialoga. Človek se sprašuje: ali je res toliko suhih predavanj potrebnih? Številni časopisi in revije nas seznanjajo s tehnično strokovnimi dognanji in znanstvenimi zadevami. Rajši bi tedaj, da bi radijska postaja nadomestila suha četrtturna predavanja z bolj živimi, glasovno in zvočno bolj bogatimi oddajami, da ne bomo vedno pogosteje prisiljeni poslušati druge postaje, ki imajo pestrejšo sporede.

Ali bodo vse te upravičene želje poslušavcev, ki se zadnje čase oglašajo po časopisih, naletele na gluha ušesa? Bodo vse te zahteve in prošnje zaman, kot so bile zaman pogoste prošnje po večjem številu slovenskih dramskih oddaj?

S spoštovanjem!

S. L.

Spoštovani gospod urednik!

Stalno poslušam radio Trst A, zato sem zadnje čase z zanimanjem sledil pisanju Katoliškega glasa in Vaše revije o radijskih sporedih.

Po pravici povedano — tudi sam sem že dalj časa imel mučen vtis, da se glasba iz naše bogate narodne zakladnice skoraj sistematično zapostavlja. Rad bi zato vedel — če mi Vi lahko odgovorite — koliko odstotkov glasbenega sporeda odpa-

- a) na slovensko ljudsko glasbo
- b) na slovensko zabavno glasbo
- c) na italijansko zabavno glasbo
- č) na drugo zabavno glasbo

Poleg tega bi rad še pripomnil tole: Radio Trst A ima že precej let prenosnik na Prešenskem hribu. Ta naj bi služil Beneškim Slovincem. Toda po mojem skromnem mnenju oddajnik sam še ni dovolj. Potrebna bi bila tudi vsakodnevna govornjena in glasbena oddaja, namenjena izključno Beneškim Slovincem. Ali pričakuje Radio Trst A, da bodo Beneški Slovenci prišli na radio s posebno prošnjo? Vse, kar radio oddaja danes ni zanje. Radio pa mora sam do njih s posebno preprosto oddajo, v kateri naj bi imela posebno mesto naša narodna glasba, ki jo Beneški Slovenci tako radi poslušajo.

Obenem bi rad spomnil vodstvo radia tudi na božične praznike. Kaj nam letos pripravljajo? Ali še pomnite, kakšna revščina je bila lansko leto na sam božični dan! Edina slovenska postaja, ki bi lahko oddajala božično glasbo takorekoč ves dan, ni menda predvajala v celem popoldnevu niti enega samega božičnega motiva. Slovenci na tej in na oni strani meje smo zaman imeli odprte radijske sprejemnike in čakali... čakali pravega božičnega vzdušja. »Sveto noč«, »Kaj se vam zdi, pastirčki vi« navadno pojemo in igramo samo na Božič, enkrat v letu, samo enkrat. Če bi radio oddajal samo te melodije ves božji dan kot siglo, bi se jih gotovo ne naveličali. Naj nam vsaj za praznike odvezamejo nekaj razkuštranih pesmi in nudijo več resnično prazničnega sporeda.

Z vsem spoštovanjem Vaš

G. Pertot

Tudi Vaše pismo objavljamo, ker menimo, da je pozitiven prispevek k sliki mnenj radijskih poslušavcev o programu. Žal pa Vam ne moremo ustreči glede odstotkov zvrsti glasbe, ker nimamo podatkov. Prosili bomo programski odsek radia, da bi nam pomagal osvetliti razmerje, če sami ne bomo mogli. Zahteva pa to delo več časa.

...

**VISOKOSOLSKI DOM »KOROTAN«
NA DUNAJU POZDRAVLJAMO**

Slovenskim akademikom na Dunaju iz vsega srca čestitamo, da so prišli do tako lepega, modernega akademskega doma. Žal, se nismo mogli udeležiti slovesne blagoslovitve, ker je bila v času, ko smo imeli vsak svoje nujno delo. A z velikim veseljem in zadovoljstvom smo brali navdušena pisma naših znancev in prijateljev ter v Tedniku, kakšen lep dom imate.

Predvsem pozdravljamo g. P. Tomažiča, ki je kljub tolikim težavam in tudi nerazumevanjem izpeljal svoj načrt do konca. Ves čas, kar smo slišali govoriti o domu, je bilo ime gospoda patra z njim povezano. Zato iz srca čestitamo tudi njemu.

Naj bi bil tako težko pričakovani akademski dom koroškimi slovenskim študentom prijetno zavetišče, žarišče njihovega kulturnega in narodnega življenja, ki se bo razraščalo na temelju izročil vernega koroškega človeka.

Tržaški študentje upamo, da bomo našli v novi hiši kdaj kak kotiček, ko bomo morda na Dunaju izpopolnjevali svoj študij in širili svoja obzorja.

Vsem znancem in neznancem v Domu lepe božične praznike, posebej še gospodu rektorju in prijateljem.

TRŽASKI SKK

Za dobro voljo

Bivši borec je dobil lepo ključno mesto v državni upravi. Pa ga vpraša prijatelj: »No, kako si zadovoljen?«

»A, tu je bolj nevarno, kot je bilo na fronti. Tam sem sovražnika poznal vsaj po uniformi.«

***

Gospa: »In ti dovoliš, da je ta tip ozmerjal tvojo ženo, in ti si molčal?«

Mož: »Ne. Saj sem mi čestital.«

***

Sodnik: Imate kako opravičilo, ker ste ukradli avto?«

Obtoženec: »Gospod sodnik, avto je bil pred pokopališčem in sem mislil, da je lastnik že v grobu.«

***

»Tople jedi. Serviramo sandviče vseh vrst.«

Bogati Amerikanec je prebral ta napis nad gostilno in je vstopil.

»Rad bi sandvič s krokodilom, ali s kačo-klopotačo, če prvega nimate.«

»Prav gospod, samo trenutek.« Natakara gre in se takoj vrne.

»Direktor pravi, naj vas opozorim, da je zelo drag: tak sandvič bi vas stal dve sto dolarjev.«

Amerikanec takoj podpiše nakazilo za dve sto dolarjev. Natakara gre spet k direktorju, a se takoj vrne.

»Oprostite, direktorju je zelo žal, toda ostali smo brez kruha.«

***

»V cirkusu sem videl izredno pametno opico. Veš, da opravlja vsa dela kakor človek.«

»Potem se pa meni res ne zdi pametna.«

Ko je zobozdravnik odprl vrata v čakalnico, da bi sprejel novega pacienta, je začuden obstal. Zgledal je deset razburjenih dečkov. Eden je poparjeno rekel: »Sem prišel, da bi mi izdrl zob.«

»In vsi ostali?« je vprašal zobozdravnik.

»Tale so moji prijatelji. So prišli, da bodo slišali, kako se bom drl.«

***

»O gospod Bregar, že na delu? Saj je šele pol osmih.«

»Vem, vem, sem že od sedmih tu. Sinoči sem se zamudil s prijatelji in ko sem danes ob šestih zjutraj stopil v spalnico, se je žena vzdramila in vprašala: »Kaj greš že v službo?« Kaj hočete, blinil sem, da sem se ravno oblekel in šel sem zdoma.«

***

»Je res, da si dobil potomca?«

»Res.«

»Je moškega ali ženskega spola?«

»Ženskega.«

»In tvoja žena?«

»Tudi ženskega, tudi.«

***

Na sodišču:

»Bog mi je priča, da nisem kradel!«, je vzkliknil obtoženec.

»Mi je prav žal,« ga je zavrnil predsednik, »a Boga ne morem navesti kot prič.«

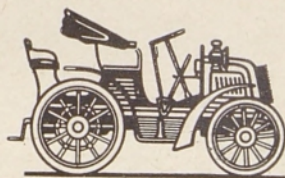
***

Turist izpolnjuje v skromnem hotelu prijavnico in opazi ščurka, ki leze med papirji. »No, bil sem že v mnogih hotelih polnih ščurkov, a tako radovednega, da bi hotel celo vedeti, v kateri sobi bom spal, pa še nisem videl.«

V avtobusu je strašna gneča. Sredi gneče je tudi neka mama s štiri-letnim sinčkom. Pred njima sedi usmiljenka. Pomigne fantku, naj sede na njena kolena. Fantek jo uboga in takoj se med njima razvije živahen razgovor. Ko je bilo treba izstopiti, se je fantkova mama usmiljenki prisrčno zahvalila:

»Hvala, častita sestra! Vas je dolgočasil s svojim klepetanjem?«

»Ne, ne, zelo ljubek fantek je. Samo... gospa, ne povejte mu, da nisem pingvin.«

AVTO

IN MEHANIČNA DELAVNICA

GRGIČ

PADRICE 43 - Telefon 226161

Vošči

vsem cenjenim odjemalcem

iskrene božične praznike

in srečno novo leto

Pamet je zadnje, kar mož ceni pri ženi, in je prvo, kar od nje zahteva.

***

Pavel je že precej v letih in ne preveč mikaven na pogled, vendar se mu posreči, da se zaroči z lepim, mladim dekletom.

»No, kako se ti zdi?« vpraša ponosen svojega prijatelja.

»Ni kaj reči, res ne, lepa je. Rekel bi samo, da imaš ti mnogo boljši okus kot ona.«

***

Neki berač je zaspal na igrišču za golf. Nenadoma ga neki mladenič zbudi in ga hoče spraviti proč.

»Jaz sem tajnik kluba.«

»Glej, glej, lep način imate za pridobivanje novih članov!«

TVRDKA

Kerriè

USTANOVLJENA LETA 1888

TRST

TRG S. GIOVANNI, 1

TEL. 35-019

Emajlirani štedilniki najmodernejših oblik na vsa goriva. Popolna oprema za kuhinje, jedilnice, restavracije iz emajla, nerjavečega (Inox) jekla, stekla itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki. Dekorativni predmeti umetne obrti, od keramike do brušenega kristala. Lestenci ter vse vrste električnih luči, klasične in moderne oblike.

R I M - Slovenski

„Hotel Bled“

ITALIJA

Lastnik Vinko LEVSTIK

ROMA - Via S Croce in Gerusalemme 40 - Tel. 777-102, 7564783

Blizu železniške postaje - Direktna zveza z avtobusom št. 3

Domača kuhinja - Vse sobe s prhami.

CENA 200.- LIR